

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi novoletnega praznika izide prihodnji list v torek dné 2. januarja 1894.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo! Najudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 15.— | Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 8-50 | Jeden mesec . . . „ 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— | Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— | Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročnje se lahko s vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne ohranimo na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

K novemu letu.

Pri koncu leta 1893. obračamo svoje poglede v dobo, ki je ravnokar pretekla in dolžnost nam bi bila, da bi s hvaležnim srcem omenjali vsake pridobitve, koje nam je prineslo to leto. Pa kakor v prejšnjih letih tudi sedaj nimamo povoda, pokazati posebne hvaležnosti do usode. Bridka je resnica, da tudi v pretečenem letu nismo ničesar dosegli. Če bi torej hoteli pisati o svojih uspehih, bi niti kapljice črnila ne potrebovali, ker je z belim listom že itak vse povedano, kar smo leta 1893. dosegli! —

Najvažnejši dogodek celega leta bila je parlamentarna koalicija, katero je skuhal grof Hohenwart in s katero je — naj se piše, kar se hoče — konservativna načela izdal židom. Vsled tega je posebno takomenovano slovensko-klerikalno stranko potisnil v neprijeten položaj, da mora na Dunaji objemati jude, mej tem ko mora v Ljubljani z nožem preganjati takozvane slovenske liberalce, mej kojimi je vsaj toliko dobrih katoličanov, kot jih je v vrstah slovensko-klerikalne stranke.

LISTEK.

Pêle-mêle.

Glavobol, pokvarjeni želodec in prazen denarnik. Ali ni to najboljši dokaz, da imam za sabo božične praznike? Nisem se jih bal zastoj. Ker sem jih prestati moral pa hvalim Boga, da so že za mano. Toda „incidunt in Scyllam, qui vult evitare Charybdim“, ali — po slovensko govoreno — prišel sem z dežja pod kap. In zares: o božiči moral sem se spominjati onih, ki imajo pravico do tega; pojutranjem pa bodo na mojo velikodušnost apelovali taki, za katerih nekatere celo leto nisem vedel, da eksistujejo.

Resnično, čudna navada! Ali bi se ne voščevalo najbolje srečno novo leto, ko bi vsak voščilec dejanjski dokazal, da mu je res do naše sreče? Kako bi bilo n. pr. lepo, ko bi krojač poslal mi s svojim novoletnim voščilom saldomani račun s pristavkom, „priporočam se še za nadalnje Vaše cenjene naročbe“ ali ko bi mi kak upnik hotel vrniti menico: „v dokaz iskrenih novoletnih voščil.“ To bi bile prav lepe krščanske navade, katere bi vsekakor tudi nam, ki smo po Mahničevem učenju polni pa-

Komaj je prišel kanonik Klun na božične počitnice v Ljubljano, že je pričel v svojem glasilu prati umazano lice grofu Hohenwartu, za milo pa mu služijo narodno-napredni manévri. Gospod kanonik dobro pozna svojo stranko in tudi dobro vé, da mu bode zobala iz rok, če le na steno naslika narodno-naprednega hudiča. Parlamentarna koalicija je vseslovenskega pomena in nikakor ne gré, da bi se v pretres jemala s tesnega lokalnega stališča. Vsaj tukaj bi morala narodni naprednjak in narodni klerikalec jedina biti, to pa tembolj, ker je koalicija klerikalnim načelom bolj nevarna nego pa našim! Ali vzlic temu skuša klerikalni „Slovenec“ z narodno-naprednim strahom rešiti grofa Hohenwarta in še toliko predrzen je, da oblastno piše, da obsoja tiste slovenske državne poslance, ki niso hoteli v družbi grofa Hohenwarta moliti in častiti židovskega zlatega teleta. V tem ravno se naš list bistveno razlikuje od klerikalnega „Slovenca“. Mi smo od pričetka obsojali samo grofa Hohenwarta ali tudi od pričetka smo pisali, da nikakor ne obsojamo kanonika Kluna in tovarišev, če so še obsedeli v Hohenwartovem klubu. Napako pregrešil je grof in poslanci njegovega kluba so bili poklicani, da preprečijo kolikor mogoče, da bi iz omenjene napake ne izvirale prehude posledice. Prepričani smo bili in smo še danes, da so postopali v dobri veri slovenski poslanci, ki so izstopili iz konservativnega kluba, kakor tudi oni, ki so v tem klubu ostali. Upali smo, da so ti poslanci ločeni sicer v dva tabora, da pa bodo vselej, kadar bodo zahtevale korigirani slovenskega naroda, takoj se združili, da bodo sicer po ločenih stezah korakali, da pa bodo vselej, ko bode treba nasprotnika napasti, združeni nasprotnika napadali in premagali. Menimo sicer, da nam nova vlada z lepa ničesar dati ne bo hotela, vender pa smo si že sedaj pridobili zavest, da je bilo razdruženje slovenske delegacije v Dunajskem parlamentu za nas Slovence važen in koristen korak. Pri koncu l. 1893. lahko naglašamo, da je parlamentarna pozicija Slovencev mnogo ugodnejša, nego je bila prej kdaj. Da so vsi slovenski poslanci ostali pod krilom grofa Hohenwarta, bi jih nova vlada niti v pošte ne jemala,

ministri bi si bili mislili, da so slov. poslanci krotke ovce, koje pastir Hohenwart brez težave vlada in kroti. Sedaj pa, ko je zdatno število slovenskih poslancev napravilo upor, sedaj postali so tisti poslanci, ki še vedno za Hohenwartom hodijo, za nas pravi biseri. Ali taki biseri postali so ti poslanci tudi za vlado, ker je gotovo, da Hohenwartov klub razpade, kakor hitro ga zapuste še ostali slovenski poslanci. Včasih živi v rodbini star stric z veliko pokojnino, brez koje bi ostala rodbina živeti ne mogla. Kako mu strežejo in kako zapirajo okna, da se ne prehladi pred lahko sapico in kako vse stori, da bi se mu življenje podaljšalo! Če nam je dovoljena primera, trdili bi, da so knezu Windischgraetzu slovenski državni poslanci, kolikor jih je še v Hohenwartovem klubu, nekako tak stric, kojemu se mora streči, da se ne prehladi in ne oboli in ne umrje. Vrednost in važnost teh poslancev povikšana in pomožena je vsled secesije naših poslancev. To se bode tem našim poslancem pozneje v veliko zaslugo štelo, in niti dvojbe ni, da bi nas prihodnjost v tem oziru na laž postavila. Slovenski poslanci Hohenwartovega kluba so vsled izstopa naših poslancev nekako častno zavezani, da si pod novim ministerstvom priboré nekaj tistih pravic, ki nam gredó in mi niti ne dvomimo, da si bodo ti poslanci priborili za našo vojvodino prevažni višji gimnazij v Kranji, da si bodo priborili ljudske šole v Trstu in Gorici in da tudi koroških bratov ne bodo pustili od gladu poginiti. Privseh teh naporih pa bodo omenjeni slovenski državni poslanci imeli krepke zaveznike v tistih poslancih, ki niso hoteli več ostati v Hohenwartovem klubu. Tako in ne drugače tolmačimo si mi razdruženje slovenske delegacije v Dunajskem parlamentu, ker smo mnenja, da je to razdruženje z ozirom na našeslovenskerazmeresamotaktičnega nikakor pa nenačelnega pomena.

Pripoveduje se nam, da so takomenovani klerikalni Slovenci Ljubljanski očitali slovenskemu poslancu, da se ni potegnil za Goriške Slovence in

gorakali po svojem stanovanju, kako večkrat blaženosti žarečega lica postali pred zrcalom! „Ja, ja, dem Verdienste seine Krone“, ušlo jim je nekolikokrat čez ustne in vselej so si radostno meli roké. Ko so se pa spomnili dolge vrste gratulantov, katera se bode za novo leto oglašala pri Njih, tedaj se je zdelo, ko da se same blaženosti vzdigujejo od tal. — „Alle müssen sie kommen, alle. Wissen sie doch, dass Ich decorirt worden bin.“ In prišli bodo. Oni bodo pa z Njim prirojeno eleganco sprejemali tiste, katere dičijo rudeči odznaki „mnozihi poklicanih, a malo izvoljenih“, kakor tudi one, ki so beati possidentes kake dušne paše, prinašajoče več ali manj kaše. Po poslednjem bode se seveda tudi ravnal izkaz blagonaklonjenosti. Tisti, ki so še „milites ordinarii ecclesiae militantis“ pa bodo poleg elegancie zamogli ta dan občudovati tudi „gnadjivega gospoda“ duhovito dovtipnost, katerej ne bodo smeli odreči obligatnega nasmeha. — Pri slavnostnem obedu, pri katerem bode moral vsekakor biti tudi „der Hase, ja der Hase, meine Leibspeise“, pa bode imel dobrosrčni Luka Jeran priliko povedati, kdo sedaj „prihaja na dan“.

Sicer pa novoletna voščila niso vsem jednako neprijetna in pristujena ko meni. Nekaterim so celo prijeten povod, da morejo o tej priliki pokazati, kako visoko jih je nad druge ljudi postavila — recimo — previdnost Božja, če tudi je bilo za njo semtertje potreba precejšnje protekcije. Kako se vedó oblastno postavljati, kadar se pred njimi krivé hrbtišča voščilcev; s kakošno nepopisljivo grandézzo znajo že samo z migljajem roke ali z malim nasmehom na lici dokumentovati svojo superijoriteto! Za te je novoletni praznik dan triumfa.

Tak triumf slavili bodo letos v Ljubljani zlasti Oni. Pa so se tudi vse božične praznike pripravljali nanj. Da ste jih videli, kako so zmagovalno

gorakali po svojem stanovanju, kako večkrat blaženosti žarečega lica postali pred zrcalom! „Ja, ja, dem Verdienste seine Krone“, ušlo jim je nekolikokrat čez ustne in vselej so si radostno meli roké. Ko so se pa spomnili dolge vrste gratulantov, katera se bode za novo leto oglašala pri Njih, tedaj se je zdelo, ko da se same blaženosti vzdigujejo od tal. — „Alle müssen sie kommen, alle. Wissen sie doch, dass Ich decorirt worden bin.“ In prišli bodo. Oni bodo pa z Njim prirojeno eleganco sprejemali tiste, katere dičijo rudeči odznaki „mnozihi poklicanih, a malo izvoljenih“, kakor tudi one, ki so beati possidentes kake dušne paše, prinašajoče več ali manj kaše. Po poslednjem bode se seveda tudi ravnal izkaz blagonaklonjenosti. Tisti, ki so še „milites ordinarii ecclesiae militantis“ pa bodo poleg elegancie zamogli ta dan občudovati tudi „gnadjivega gospoda“ duhovito dovtipnost, katerej ne bodo smeli odreči obligatnega nasmeha. — Pri slavnostnem obedu, pri katerem bode moral vsekakor biti tudi „der Hase, ja der Hase, meine Leibspeise“, pa bode imel dobrosrčni Luka Jeran priliko povedati, kdo sedaj „prihaja na dan“.

Sicer je pa to res interesanten tema, o katerem bi se dalo v oficijelno proglašeni dobi politične

oziroma za Goriške šole. Nepremišljeno je slovenski poslanec bajé odgovoril, da tega zategadelj ni storili, ker je dr. Gregorčič izstopil iz Hohenwartovega kluba in ker ni hotel ostati pri koaliciji. S tem odgovorom — vsaj tako se nam poroča — prišel pa je omenjeni poslanec z dežja pod kap in njegovi somišljeniki so ga ostro grajali in odločno ugovarjali proti temu, da bi se imela nova parlamentarna koalicija tako umeti, da slovenski poslanec, ki tiči še v Hohenwartovem klubu, ni nikakor poklican zagovarjati koristi tistih slovenskih pokrajin, ki so slučajno zastopane po poslancih, ki nečejo več pristegati na ime grofa Hohenwarta. Radi pripoznamo, da nas je prav zelo razveselila vest o tem dogodku. Tudi mi smo mnenja, da imajo slovenski državni poslanci jedini biti v glavnih načelih, kakor so bili dosedaj jedini. Različnega mnenja so samo glede taktičnega postopanja, jedini pa so v tem, da jim je priboriti slovenskemu narodu potrebnih pravic, brez kojih napredovati ne more. Lažji pa je v tem oziru boj onim poslancem, ki so ostali za sedaj še v Hohenwartovem klubu. Ravno vsled secesije postali so ti poslanci odločilen faktor za novo vladjo. Upamo torej, da kanonik Klun in tovariši svojega telesa ti vladi ne bodo prodali za skledico leče in da bodo z dejanji slovenskemu narodu pokazali, da je bila njihova taktika koristna in dobra. Če se jim ta dokaz posreči — in mi smo še vedno na stališču, da so s svojo častjo in svojimi mandati zavezani, ta dokaz dognati — bomo jih slavili, ali slavili bomo pa tudi svoje poslance, ki so iz Hohenwartovega kluba že sedaj izstopili ter tako izdatno olajšali položaj v klubu ostalim slovenskim poslancem. Če se jim pa omenjeni dokaz ponesreči, jih hočemo pri poznejšem izstopu iz Hohenwartovega kluba — h kojemu so s svojo besedo in častjo zavezani — istotako udano pozdravljali, kakor je pozdravljaj očé zgubljenega sina, ko se je po dolgem času vračal k svoji domači hiši.

Iz teh razlogov smo takoj iz pričetka pisali, da nikogar ne obsojamo, iz teh razlogov tudi danes trdimo, da je parlamentarna pozicija Slovencev ugodnejša nego je bila kdaj, če tudi smo mnenja, da gre tukaj prva zasluga poslancem, ki so izstopili iz Hohenwartovega kluba. Pri sklepu leta imamo torej zavest, da se bode koaliciji morda vender tako godilo, kakor se je godilo proroku, ki se je vsedel na svojega osla v namenu, da bi proklinjal, ki pa je moral pozneje blagoslove deliti. Tako bo nehoti tudi slovenskemu narodu iz koalicije prišlo nekaj blagoslova, ker ravno brez vsakega slovenskega poslanca ta koalicija obstajati ne more! Ta zavest pa je vsekako tolažilna pri vstopu v novo leto! —

Ljubljanski javni napisi pred upravnim sodiščem.

Na Dunaji, 29. decembra.

Danes ob 10. uri dopoldne se je pri upravnem sodišču razglasila razsodba na pritožbo Ljubljanske mestne občine zoper znano ministersko odločbo zastran s a m o s l o v e n s k i h j a v n i h n a p i s o v v L j u b l j a n i. Zgodilo se je to

„iskrenosti in odkritosti“ marsikaj povedati zlasti sedaj, ko bodo očetje domovine zasedli zopet svoja kresla v redutni dvorani. Ta dvorana služila je v mejgledališčni dobi nemškimi glumačem, da so prirejali v njej komedije; toda najuspelejša njihova komedija bila je pravi „šmar“ proti burki, katero ste koalirani stranki baron Žveglijevih veleposestnikov in kanonik Klunovih velepobožnikov začeli izvajati minoli četrtek. Takoj prvi prizor bil je precej srečen, kajti tu je bila glavna naloga izkušenega finančnika v spretnih rokah poslanca Stegnarja.

Sicer pa je, kakor mi je zatrjeval priden obiskovalec deželnozborske galerije, ves čas, ko zaseda deželni zbor, zanj zabave in razvedrila toliko, da prav lahko pogreša gledališče in pravil mi je, da misli sprožiti misel, naj bi „Dramatično društvo“ vselej za ta čas ustavilo svoje delovanje. Bogme! to ni slaba misel. Potem se „Dramatičnemu društvu“ tudi izplača toliko manj podpore, kolikor bi je pripadlo na čas deželnozborskega zasedanja in gospodje poslanci bodo imeli sladko zavest, da so s svojim delovanjem prihranili deželi to svoto. Vsaj je pa res precej sorodnosti mej personalom „Dramatičnega društva“ in mej častivrednimi člani deželnega zbora. Paralela dala bi se razvijati prav

po predsedniku upravnega sodišča grofu Belcrediuv pričo zastopnika pritožbe dra. Lenocha in zastopnika notranjega ministerstva barona Pascottinija ter vpričo dokaj številnega občinstva. Izrek slove:

„Iz podbijana odločba c. k. r. notranjega ministerstva z dne 3. novembra 1892. št. 19437 se po smislu §a 7 zakona z dne 22. okt. 1875, št. 36 drž. zak. z l. 1876 razveljavi, ker je zakon protivna.“

Zapisnikar je prečital razloge, katere moremo podati le v poglavitnih potezah tako-le:

„Sklep mestne občine Ljubljanske, po katerem naj se nekatere ulice, ceste in trgi na novo oznamenijo samo v slovenskem jeziku in po katerem je v bodoče vršiti jednake oznamembe sploh le v slovenskem jeziku, ta sklep je deželne vlade predsedstvo v Ljubljani z ukazom z dne 29. julija 1892 št. 2033 in vsled rekurza tudi c. k. r. notranje ministerstvo z odločbo z dne 3. novembra 1892 št. 19437 sistiralo na temelji člena XIX. in glede na kataster ter na zemljiško knjigo. Ker po §-u 84 statuta za Ljubljano državni upravi pristojna pravica, sistirati sklep mestnega zastopa le tedaj in toliko, kadar in kolikor s sklepom prestopi domače področje ali krši kak obstoječi zakon, torej je tu vprašanje, ali sklep mestnega zastopa, o katerem je govor, obsega kak prestop domačega področja ali kršenje zakona. Prestopa gotovo ni najti, ker oznamenovanje ulic in drugih javnih prostorov spada po smislu §a 26 obč. reda brez dvojbe v s a m o s v o j e p o d r o č j e L j u b l j a n s k e o b č i n e, katero lahko vrši svobodno in kakor sama določi, bodi si, da postavlja nova imena ali prenavlja stara. Nobene zakonite določbe pa ni, da bi to pravico občine omejevala ali utešnjevala, in osobito kaj takega ni moči izvajati iz predpisov, ki uravnavajo ljudsko štetje. Saj pa tudi v istini izpodbijana odločba ni sistirala sklepa, ker bi se z njim bilo prestopilo domače področje, nego za to, ker bi bil prekršen državni temeljni zakon v enakopravnostnem členu. Tu pa je jasno, da bi bilo moči sklicevati se na ta člen XIX., če bi bilo res, da je ta člen dispoziitivna določba, ki tudi občine veže, da morajo spoštovati jezike, kateri so navadni na občinskem ozemlju. Ali to nires in takej razlagi člena XIX. protivise prvič njegovo besedilo samo. V prvem odstavku tega člena so besede: „Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima neprekršno pravico, da se mu varuje in goji njega narodnost in jezik.“ A drugi odstavek slove: „Jednakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenji pripoznava država.“ V t e h b e s e d a h j e t o r e j i z r a ž e n o z g o l s p l o š n o n a č e l o. V koliki meri je vršiti enakopravnost, to ni določeno. Postavljen je torej samó princip, katerega je šele treba podrobno izvesti zakonodavnim in upravnim pôtom. Drugič tudi p o s v e t o v a n j a, katera so se za ta člen XIX. vršila v poslanski in gospodski zbornici, dokazujejo, da so se temu členu odbrale njegove sedanje besede

srečno; a zadostuje naj, ako povem, da me poslanec dr. Schaffer vedno spominja gostobesedne gospodičine Nigrinove in da se nehoté spomnim gospoda Borštnika v igrokazu „Naša kri“, kedarkoli vidim gorjansko prevzvišenost barona Žveglija pred seboj. Gospod baron Hein, kateremu gre v deželnem zboru prvi tenor, pa zamore celó o sebi reči, da govori slovensko veliko bolje, ko prvi tenorist „Dramatičnega društva“.

Obiskoval bodem pa letos deželni zbor tudi jaz prav pridno. Vsaj že dlje časa hrepenim po izrednem užitku, da čujem fenomenalno zgovornost slovenskega Demostena s Križevniškega trga ali pa ciceronske državniške modrosti polne govore onih dveh zastopnikov veleposestva, katerih pradedje so pod hrastom na turjaškem dvoru gostovali Rozamundine snubače. Nepopisen užitek pa tudi je opazovati, kako Ajmanov gospod s prav Napoleonovsko resnobo vodijo seje deželnega zbora. Nič nečem zamuditi, prav nič. Vsaj mi je še danes žal, da nisem bil svoje dni navzoč v oni seji, v kateri se je siromaku Jurčiču bajé zato, ker je bil svoje dni preveč „trd, neizprosen in jeklen“, izpodmaknilo namenjeno mu častno stališče v deželnem gledališču in rešila žaljena plemiška čast Balóhovega Jožeta

zato, ker se je hotelo izraziti, da se v njem postavlja samo princip, od katerega naj izhaja zakonodavstvo in uprava države in katerega imajo izvesti šele posebni zakoni. Naposled tudi pravna znanost razlaga člen XIX. v istem smislu. Pač je res, da se pravica državljanske samodoločbe razteza tudi na jezik in da konsekvntno pristojna pravica tudi do rabe svojega jezika v javnem življenji. Toda za to v tem slučaju ne gre, nego tu je govor o neki napravi in uredbi v občini. A kako si občina to napravi in uredi, to je njena stvar. Kar se konečno tiče upliva od zadevnega občinskega sklepa na kataster in zemljiško knjigo, so izraženi pomisleki utemeljeni, toda argument so samó „delega ferenda“ in ne prihajajo torej v poštev. Po vsem tem je pritožbo Ljubljanskega mesta smatrati opravičeno in bilo je treba razveljaviti izpodbijano ministersko odločbo“.

Tako „in nuce“ razlogi. Zmagala je s to odločbo upravnega sodišča narodna stvar Ljubljanskega mesta, ali s pravnim načelom, katero si je tu vzpostavil sodni dvor in katerega se bode tudi držal, ne moremo biti zadovoljni Slovenci. Jednakopravnostni člen XIX. bil je nam doslej „magna charta“, nanj opirali smo svoje narodno-politične težnje, z njim smo kot z državnim temelinim zakonom utemeljevali svoje zahteve, kadar smo se borili za pravice slovenskega jezika. Menili smo in to je bilo naše stališče, da že imamo narodnostni in jezikovni zakon in da je treba le izvrševati člen XIX., pa imamo že enakopravnost. Nam nasproti so naši nasprotniki v vladnih in drugih krogih ugovarjali, da nam sklicevanje na člen XIX. ne more nič pomagati, ker ta člen je le vodilno načelo, je le okvir, v katerem naj se gibljejo bodoči zakoni zastran enakopravnosti jezikov in narodnostij. Na tem stališču je tudi v istini stal urad za uradom, ker je dajal veljavo slovenščini samo v posebnih slučajih, samo v tistih slučajih, za katere je bil izdan v tem pogledu kak poseben ministerski ukaz. V zlic členu XIX. ni imel naš jezik enakopravne veljave razun v tistih malo slučajih, ko se mu je z milostnim ukazom odmerila skopa raba po strogo določeni poti. V praksi je bilo torej res tako, da je člen XIX. ostajal le na papirji, in nemško-birokratska teorija je to prakso zagovarjala z nazorom, da enakopravnostni člen nima dispoziitivnega značaja, ampak izreka le nekaj načelnega. In uprava ta nazor je sedaj odobrilo in s svojo velevisoko avtoriteto obdalo zavetišče naših javnih pravic, upravno naše sodišče! V tem tiči velikanski pomen odločbe, katero je vzprožila mestna občina Ljubljanska! Odločba je po svojem izreku prevažen prejudic za vse tiste narodne manjšine, katere hočejo imeti svoj jezik v veljavi tudi pri občinskih javnih napisih. Po tej odločbi torej Slovenci po mestih, koder so v manjšini, nimajo pravice do javnih napisov, kolikor jih določa občina, tudi v svojem jeziku, kakor sme Ljubljana imeti samo-slovenske napise ne gledé na nemško prebivalstvo v svoji sredi. Isto velja tudi za Čehe, kjer so v manjšini nasproti nemškemu mestnemu zastopu. Upravno sodišče je izreklo, da pritožeb narodnih

Dalje v prilogi.

ter mnogoštevilnih pradedov njegovih. Ko sem to čul od ljudij, ki so vse na lastna ušesa slišali, zdelo se mi je podobno pravljici.

Za pravljico bil bi imel tudi trditev, da ravnatelj nemškega gledališča daje tiskati gledališčne liste v slovenskem jeziku, ko bi se o tem ne bil te dni prepričal na lastne oči. Kri ni voda! vzklil sem pri tem. Hudobni jeziki sicer govoré, da je gospod ravnatelj imel nagihe, ki so se tikali veliko bolj njegovega žepa, ko mestnih ubogih. Meni pa se zdi, da se je gospod Finger spomnil onih srečnih dnij, ko se ni imenoval še Frinke; onih dnij, katere je preživel ob valovih srebrnopene Vltave in da so ti mladostni spomini bili uzrok, da se je spozabil do velikoslovenske demonstracije. Pa naj si bode kakor hoče, toliko je gotovo, da si s slovenskimi plakati gospod Frinke ni pridobil izgubljene blagonaklonjenosti onih nemških krogov, ki se bolje zanimajo za dobre predstave, ko za „večno ženskost“ njegovega personala. Ti plakati pomenijo njegov „abcug“ iz bele Ljubljane. In tako bode gospod Frinke — klasična priča za ogromni upliv nemške kulture v Ljubljani — zapuščajoč nehvaležno mesto in spominjajoč se nestanovitne ljubezni nemške gledališnopodporne

manjšin ne misli smatrati opravičenih v zadevnem pogledu. Še mnogo obsežnejši principijalni prejudici pa izrekajo razlogi upravnega sodišča, ki odrekajo členu XIX. pomen dispozitivne norme, ko marveč zahtevajo izvršitvenih zakonov k temu členu, da šele potem more biti pravna opora jednakopravnosti narodnostij in jezikov. To je isto stališče, katero sploh v teh vprašanjih zavzema nemško-liberalna levica in katero je zlasti trdila, ko je v poslanski zbornici pred leti bila nastopila s svojim jezikovnim zakonom in s predlogo zastran nemščine kot državnega jezika. Levica tega tudi sedaj ne bode prezrla. Tak se je torej pokazal člen XIX., paladij avstro-slovanskih narodov po petindvajsetletni rabi, da je — v sredi vótel! „Clara pacta“ — pričnimo boj za jednakopravnost, za jednakopravnostne zakone znova!

Slovenci in vlada.

(Govor poslanca dr. Lavoslava Gregorca v 255. seji drž. zbora dne 15. decembra t. l.)

Slavna zbornica! Pri včerajšnji večerni seji očital je — ne vem kolikokrat že — poslanec dr. Menger ministarskemu predsedniku grofu Taafeu, da ni spravil narodov mej seboj. Nekaj krivde pač pade na grofa Taafea, glavna krivda pa tiči vse kje drugje. O spravi se more, kakor znano, govoriti najmanjše mej dvema osebama, ki morata imeti skupno voljo, spravljivo mišljenje in nagnjenost za spravo. Ako tega ni, je vsaka sprava nemogoča. Da Slovani niso bili pripravljeni spraviti se z Nemci, moram vsekako zanikati, kar se tiče Slovencev.

Jaz sem bil nekda, in to baš tedaj, ko so se valovi takozvane fakcijske opozicije najvišje vzpenjali, urednik dveh časopisov, jednega slovenskega in jednega nemškega lista, ter sem imel priliko, natančno opazovati tedanje razmere. Opazoval sem tudi delovanje nemško-liberalnega časopisja in moram reči, da niso Nemci še nikdar tako divjali v časopisih proti nam Slovanom, kakor tedaj. Nemcem se je vsako spravljivo mišljenje in nagnjenost k spravi naravnost iztrgalo. Zato moram reči, da je glavno krivdo, da spravljanje grofa Taafea ni imelo uspeha, začrtati na rovaš stranki dr. Mengerja.

Zdaj preidem na svoj predmet. — Slavna zbornica! Zadnji čas so nas Jugoslovane pogostje imenovali nego preje. Vzrok je ta, da smo izstopili iz kuba konservativcev, ter si ustanovili svoj klub, in ta korak se je mnogostransko deval pod nič. Predbacivala se je nam prenagljenost, politična neopredelnost, da, celo nedržavniško postopanje. Prosil sem toraj za besedo, da dokazem nasprotno, da razjasnim, kaj mi v taki situaciji nismo mogli niti smeli drugače postopati, ako smo hoteli ostati zvesti svojemu nacionalno-konservativnemu programu, političnim, cerkvenim in narodno-gospodarskim principom. (Pritrjevanje.) V momentu, ko smo začeli nov vladni program z njegovim popolnim ignoriranjem narodne enakopravnosti (Popolnoma res!) tu se je nam pokazalo naše stališče.

Ostati toraj nismo mogli niti trenotek v koaliciji, v čigar ministerstvu je nemško-liberalna stranka dobila vladno nad celo državo (Popolnoma res!). Novo ministerstvo je izključno nemško-liberalno, večina resortov, mej temi najvažnejši, odločno v

nemško-liberalnih rokah. Kakošnega pomena je to za nemške narode, za katoliško cerkev, za srednji, meščanski in kmetijski stan, posebno pa za državne finance, o tem ne pripušča, mislim jaz, zgodovina naše domovine pač nikakoršnega dvoma; to pomeni nadaljevano zatiranje in odrivanje slovanskih rodov (Popolnoma res!), to pomenja nedotakljivost liberalnega šolstva in liberalno-konfesijskih zakonov, to pomenja nadaljevano vladno kapitala po Manchesterških načelih in sklepno prav nadaljevano proletarizovanje srednjih stanov, obubožanje ljudstva nove državne dolgove in povišana vojaška bremena!

Gospoda moja! Mi Jugoslovani ne moremo temu pritrditi, ne moremo pomagati, tako daleč ne moremo zatajiti svojega političnega prepričanja. Cenjeni drugi prejšnjega konservativnega kluba so obžalovali našo ločitev; mi tudi obžalujemo — potrebo našega izstopa. Težko je bilo nam ločiti se od mnogoletnih, zvestih in blagih prijateljev, to tembolj, ker ne pade krivda na nje, ampak na našega skupnega vodnika, ki je v začetku brez naše vednosti, toraj proti naši volji upropastil grofa Taafea ter končno ustvaril sedanjo situacijo.

V zadnjem času smo doživeli celo vrsto najraznovrstnejših iznenadenj. V septembru je razglasila vlada izjemno stanje za Prago in okolico, tu so bili Čehi iznenadeni. Dne 10. oktobra je prišla slavna zbornica k prvi seji pričakujé, da se bodo razjasnili razlogi izjemnih naredeb, kakor zakon izrecno zahteva. To se ni zgodilo, tu so bili iznenadeni gospodje poslanci. Istega dne je vlada predložila slavni zbornici nov načrt za volilno reformo, tu so bili nemški liberalci ne malo iznenadeni. (Živahnost). Istega dne je tudi konservativni grof Hohenwart z liberalnim gospodom pl. Plenerjem jednoglasno izjavil, da je njihova najsrčnejša želja, rešiti kmeta, tu so bili iznenadeni kmetje (Prav res! Živahnost). Nekaj dni pozneje so izjavili predsedniki trinožne večine, da se Taafeov načrt o volilni reformi ne more vzprejeti, tu je bil grof Taafe iznenaden do demisije.

Dne 23. novembra se je predstavila nova vlada ter prečitala svoj vladni program; tu so bili iznenadeni Slovani. Kmalu na to je sledil jugoslovanski izstop, tu je bil iznenaden grof Hohenwart (Vesela živahnost). Je-li sedaj konec vseh iznenadenj, ne vem, ali vedel bi za nekatera iznenadenja, katera bi res koalicijo prav zelo ali prav globoko iznenadila, na primer, ako bi se grof Taafe nenadoma vrnil v palačo na Ždovskem trgu. Ne maram dalje zreti bodočnosti v obraz, ker je vendar preveč zakrit, kar bi pa rad povedal, je: Največje iznenadenje je to, da ni čeladonoseči pl. Plener provzročil padca grofa Taafea, nego drugače vedno zvesti Fridolin, kakor so ga imenovali tu v slavni zbornici. Mnogoletni in zmagoslavni vodnik konservativcev in nacionalcev, izveden branitelj konservativnih principov in narodne enakopravnosti, je zadal Taafeovemu ministerstvu smrtni udarec, ali ne v svojo in svoje stranke korist, ampak v korist svojega mnogoletnega nasprotnika, v korist liberalizma, kojega je sam dolgo pobijal. Konservativni grof Hohenwart se je podal liberalnemu gospodu pl. Plenerju, ter mu držal stremena, da se je zamogel ta gospod zavibetati v že dolgo zaželjeno državno sedlo. Ta poraz avstrijskega konservatizma, provzročen po vodniku konservativcev,

je največje iznenadenje, ali ob enem tudi najusodepolnejše, kar se je moglo zgoditi. Cel pomen te katastrofe se razvidi, ako se pomisli, kaj se je s tem zabilo, kaj prouzročilo.

Pred vsem se je zabranila Taafeova volilna reforma in ž njo v zvezi stoječa preosnova naše notranje in morda tudi zunanje politike. Taafeova volilna reforma ni bil nikakošen predlog iz zadrege, da bi morda z večjo častjo in slavo odstopil, kakor se trdi, ampak dobro premišljen načrt, kateri je odobrila sama krona in to hoče v sedanjih razmerah mnogo reči, ker odstopivša vlada ni bila parlamentarna, nego vlada Nj. Veličanstva cesarja. Jaz toraj trdim, da je Taafeova volilna reforma odločena, našo notranjo in morda tudi zunanjo politiko popolnoma predrugati. To se je zabranilo. V prvi vrsti je hotel grof Taafe popraviti veliko politično krivico. Pri zadnjem ljudskem štetju je bilo 5.716.000 mož čez 24 let starih. Pri zadnjih volitvah v državni zbor je bilo izmed teh zaznamenovanih samo 1.732.075 volilcev v volilnih zapisnikih. Ostanek, to je 3.984.000, to je 697 od vsakega tisoča, je bil izključen, ni imel volilne pravice, bil je toraj politično brez pravice. Zakaj? — Ker so siromašni, tako siromašni, da se ne morejo popeti niti do petgoldinarskih mož.

To pa vladajočih krogov čisto nič ne ovira, tem siromakom nalagati celo težo brambovske dolžnosti, celo težo posrednih davkov. Jedro naše vojske tvorijo brezposestniki. (Tako je!) Nad dve tretjini vseh državnih dohodkov morajo pokriti posredni davki. V očigled takih bremen in dolžnostij zahteva pravica, da se da volilna pravica tudi tem siromakom. (Dobro!) To je nameraval grof Taafe storiti.

To se je zabranilo, vsaj v zmislu, kakor je menil grof Taafe. Taafeova volilna reforma pa je imela še drug namen, namreč sedanje volilne privilegije sicer dopustiti, vendar jih z razširjenjem glasovne pravice oslabil do splošne volilne pravice ter na ta način ugonobiti sedanjo premoč nemško-liberalne stranke. Da je to moje mišljenje pravo, dokazuje mi strah, ki se je polastil liberalcev, ter prestrašeni klici po pomoči, ki so se razlegali na vse strani, zlasti pa tje doli do ogrskih liberalcev. Ogrsko časopisje pa se je tudi hitro privadilo nove situacije. Modrovalo je tako: Ako se tam gori uvede splošna volilna pravica, se gotovo ne bo ustavila na Litvi, ampak zmagoslavno prodrla tudi k nam, ter uničila tudi naš ogrski liberalizem; ta misel ni bila brez podlage, ker ogrski liberalizem živi istotako kakor naš samo od volilnih privilegijev. (Prav res!)

Žal, da to ni tako znano, kakor bi znano biti moralo. Celo grof Wurmband je v svojem zadnjem govoru proti volilni reformi upal si samo od daleč kakor v večernem mraku pokazati nam ogrske volilne razmere.

Stvar pa je taka in sicer po znanem memorandumu Rumuncev. Ogrska šteje nad 17 milijonov prebivalcev, od teh je prišlo v volilne zapisnike pri zadnjih državnoborskih volitvah samo 840.000 volilcev. Na Ogrskem je volilni census višji nego pri nas in pri tem še nejeudak.

Po ogrskih komitatih znaša census okrog 8-10 gl., pri nas samo 5 gl., po slovaških, maloruskih, srbskih in rumunskih komitatih pa 72-80 gl. (Čuite! Čuite!) Dalje pride v ogrskih komitatih na 2000 do 3000

družbe — zamogel prepevati: „Es wär' so schön gewesen, es hat nicht sollen sein.“ Ljubljanskim gostilničarjem in kavarnikom pa bodo ostali spomini na nemško gledališčno stagiono, ki bodo za las podobni onim spominom, katere bo v duši moje pustilo staro leto.

Zato se bodem pa Silvestrov večer tudi jako veselega srca ločil od njega. Ko si bodemo tedaj s prijatelji segali v roke, voščoč si boljšega novega leta, obudil bodem v srcu tudi željo, da bi ljubi Bog obvaroval v novem letu slovenski narod presladkih prijateljev njegovih, ker vem, da se bode svojih sovražnikov ubranil že sam. In še jedna želja obudila se mi bode takrat v srcu: da bi prenehalo ono kruto približevanje naše k bratom Hrvatom, katero je še v minolem letu tako bujno šlo v cvetje.

„Tu ga imate radikalca! Sedaj se vidi, koliko mu je do slovanske vzajemnosti!“ Taki in jednaki vzkliki utegnejo slediti tem mojim besedam; kak vročerkven politik pa utegne celo zakleti: „Kaplja naj ga zadene!“

Vidite in v tem tičiravno tisto nezgrapno približevanje, s katerim uboge čitatelje tako radi kaznujejo nekateri čestivredni člani naše časnikarske gil-

dije. Kmetič, ki je, v naši čitalnici sedeč, izvedel iz „Slov. Naroda“, da je nekdo umrl v Zagrebu, ker ga je „kaplja zadela“, vzkliknil je nehote: „To je moral biti pa jako slaboten človek.“ Morali smo se vsi prav iz srca smejati, kajti mož se je pri tem gotovo spomnil, koliko kapelj je že njega zadelo, koliko ploh je že morebiti prestal, ne da bi mu vse to bilo kaj škodovalo.

Toda ta fraza vsaj moje uho ne žali še tako hudo, ko „Turgenevjevi spisi, Stambuljeva politika ali Pobjedonoscevljeve duhovitosti.“ Verjemite mi, da me vselej spreleti kurja polt, kedar berem kje te gorostasne oblike, katere je doli ob Pantovčaku moral iznajti kak časnikarski kolega v trenotkih groznega otekanja las. Vsaj bode pa tudi prava slast čitati, ako se to slovensko-hrvatsko približevanje z neizprosno doslednostjo dalje razvije, n. pr. romansko frazo: „Janezovljevo srce je gorelo, njegovljeve oči so iskarele, ko je od dalječ zagledal Ongavljovo Špeló, hitečo po županovljevem vrtu v njegovljevo naročje.“

Nekaj pa ima vse to vendar le dobrega. V Zagrebu našel je že pred leti marljiv časnikarski poročevalec „gnjila jajca“. Meni ta specijaliteta — ni me sram priznati te nevednosti — do tedaj še

ni bila znana. Zato me pa veseli, da je čestiti moj tovariš iz „domačih stvari“ in „raznih vestij“ našel jo srečno tudi pri nas. Kustos Müllner, ki je kakor znano marljiv zbiralec specijalitet, potrnil se bode gotovo, da pridobi vsaj jedno gnjilo jajce za naš deželni muzej. Sv. Juriju sulica, kepa govejih las in pa gnjilo jajce bodo pa tudi predmeti, kakoršnih še nima nobeden muzej v svojej zbirki in po vsej pravici bode vsled njih zaslovel ta naš deželni zavod altro chë vsled prazgodovinskih izkopin.

Ako vsled te moje opomnje gospod kustos vzklikne: „strela naj te udari!“ ne bodem si tega jemal k srcu, ker se strele bojim le če trešči. Sicer pa, ko bi me strela samo udarila, ne bilo bi še nič tako hudega, ker bi mi moji posli s točno postrežbo že skrbeli, da okrevam od tega udarca. Ne mislite pa, da so moji posli obilni ali tehtni, kakor se čita večkrat o poslih drugih ljudij. Preslabo se jim godi pri meni, da bi bili mogli dospeti do obilnosti in tehtnosti.

Sicer sem pa s svojimi marnjami onim, ki so jih do konca prečitali, prizadel obilo posla. Odpusté naj mi to, vsaj jih letos ne bodem več nadlegoval. Pojutranjem pa želim, da kakor meni nastopi tudi njim: srečno in veselo novo leto.

prebivalcev jeden poslanec, v slovaških, rumunskih in drugih komitatih pa šele na 50.000, 60.000 do 100.000. Poleg tega ima na Ogrskem vsak ogrski plemič volilno pravico kjerkoli je, akoravno nima ničesar. Pripetilo se je nekoč tako, da neki rumunski župan ni imel volilne pravice, ker njegov census ni znašal 72-80 gld, njegov avinjski pastir jo je pa imel, ker je bil ogrski plemič. (Vesela živahnost!)

To sem navedel, da gospoda nekoliko spoznajo, kako je bilo možno, da sedi v ogerskem zboru 417 Madjarov in da 10 milijonov madjarov nima niti jednega zastopnika. Iz tega se da tudi tolmačiti, kako je možno, da ogerski šovinizem izvršuje take izgrede proti kroni, skupni armadi in proti sv. katoliški cerkvi, kakor se to zdaj godi, ne da bi zadel na ugovor pri nemadjarški večini v deželi, ker ji ravno volilni zakon maši usta.

Iz tega hočem zdaj sklepati. Popolnoma je prav in neovrgljivo, da nemški liberalizem, prištevši italijanski in madjarški, ki vlada sedaj v celi monarhiji, narekuje notranjo in zunanjo politiko, opira svojo moč na najslabšo podporo na zemlji, namreč na najčudovitejše in najkrivičnejše privilegije. Propadejo li ti privilegiji, rezpršila bi se vsa liberalna slava in to je hotel grof Taaffe počasi doseči z volilno reformo. Ta volilna reforma bi bila tudi v tej slavni zbornici prodrla z jednostavno večino, ker Poljaki bi si bili v svoji pretkanosti že našli izhod, namreč v tem, da se razširi deželna avtonomija kraljevala Galicije (Prav res!), zato smo tudi mi opazovali, kako so bili že pobiti vodniki nemško-liberalne stranke.

Gospod pl. Plener je že videl bližati se slovanško zavezo in grof Wurmbrand je zrl Avstrijo razkosano v departemente. A glej, tu pride prav nenadoma rešitelj, ne morda Sobieski II, kakor je bil tedaj zapisan, ampak v prvi vrsti grof Hohenwart, kakor deus ex machina, ki se je sporazumel z gospodom pl. Plenerjem gledé padca grofa Taaffe. Potem so se pridružili Poljaki in zdaj je seveda bil grof Taaffe, njegovo ministerstvo in volilna reforma na tleh. Pal je baš isti trenotek, ko je najmanj zaslужil. Njegova volilna reforma bi bila baš pripravna, da uniči sedanji židovski liberalizem (Tako je!), da odstrani nasprotnike katoliške Avstrije in ustanovnike brezverske šole in drugih verskoliberalnih zakonov, da napravi mej narodi mir ter začne pripravljati pot pravi socialni reformi s tem, da se dovoli pristop v parlament tudi nižjim slojem ljudstva. To se je preprečilo. Ob enem je grof Hohenwart ukrenil najhujše, kar se da misliti za nas, s tem, da je zopet postavil na vladno krmilo nemške liberalce.

Gospoda moja! Ko bi bil zmagalet grofa Taaffe sam prijel za državno krmilo, ko bi bil on postal predsednik, ali ako bi bil v novi kabinet pozval tudi dva konservativna parlamentnika, kakor so storili Poljaki in Nemci, kar jim ne zamerim, imeli bi se mi Jugoslovani manj spodtikati nad koalicijo. To pa se ravno ni zgodilo. Grof Hohenwart ni postal ministerski predsednik. Zakaj? Tega ne bodem preiskoval. Od konservativne stranke ni prišel noben parlamentnik v kabinet, na Jugoslovane pa se še celo mislilo ni. Zato smo dobili izreco nemško-liberalno vlado, ministerstvo Plener, imenovano Windischgrätz (Tako je!), drugo izdanje ministerstva Lasser, imenovano Auersperg. Izgovori nekaterih konservativnih listov ne veljajo tu nič. Grof Falkenhayn je gotovo dobrohoten star gospod (Živahnost) in gotovo konservativen mož, ali po mojem mnenju je on v tem kabinetu samo konservativen epitheton ornans (Vesela živahnost), ministerski Ulysses; nasprotno pa se bode grof Schönborn nove situacije kmalu tako privadil (Klici: Da! Da!), kakor znata na primer konservativni „Vaterland“ in konservativni „Grazer Volksblatt“ proslavljati z „Neue Freie Presse“ sedanjo koalicijo ter hvaliti kot nekaj non plus ultra politične modrosti. Ostanek pa je v sedanjem kabinetu, in ta je glavni delež, odločno nemško-liberalen in gospod pl. Plener njegova duševna glava. Gosp. pl. Plener pa je že per se program, on je liberalno Manchesterstvo in bojovník proti Slovanstvu. V dokaz prvega je nam borza in židovsko časopisje, za drugo pa novi vladni program. To je vladalo veselje na borzi! „N. Fr. Presse“ je pisala: „Imenovanje gospoda pl. Plenerja je bilo znamenje nikdar pričakovanega kurz-nega povzdiga“. Radostno so razglašali židovski listi, da se bode novi finančni minister skoraj pojavil na borzi z novim državnim izposojilom 30 ali 100 milijonov. Jaz menim videti znamenja, da stojimo

zopet pred začetkom narodno gospodarske povzdige, kakoršno smo že doživeli pod meščanskim ministerstvom in Lasserjem, imenovanim Auersperg. Poraz seveda tudi ne bode izostal. Pri tej priliki moram omeniti, kako zelo obžalujem, da se tako malo ozira na razlaganje spoštovanega kolega Schlesingerja (Živahnost.). Včeraj je dokazal od pitice, kakošna nesreča nam preti, ako se sprejme izplačevanje v zlatu. Haec autem initia sunt dolorum.

Program, ki ga je razvila vlada, je prav Plener-Wurmbrandov. Ljudstvu ni prijazen, Slovanom pa gotovo sovražen (Izvrstno!). Že iz njegovega kratkega obrisa nameravane volilne reforme se razvidi, da se namerava milijone državljanov, ki sedaj nimajo političnih pravic, združiti v jedno skupino, druge skupine pa pustiti pri življenju. Ali ravno ta sistem skupin se je svoječasnó izmislil in izvedel proti nam Slovanom (Tako je!).

Nova volilna reforma, ako pride kedaj k življenju, bode taka, da bode prikladna za nemške liberalce (Tako je!), zato se mi Jugoslovani ne moremo pridružiti tej koaliciji, da ne bomo sokrivci tega, kar bode prišlo. Vlada zahteva v svojem programu od svojih zaveznikov, naj puste vsa važnejša politična vprašanja. To domnevanje se lahko usili ravnokar nasičenim (Tako je!), ne pa še stradajočim. Italijani na primer in nemški liberalci so lahko popolnoma zadovoljni, ker imajo koristi od tega, da se njih sedanja politična posest razglasi za nedotakljivo in da stoji njih prejšnji nasprotniki, ki so zdaj njihovi zavezni prijatelji, njim v bran.

Tem braniteljem se torej pripoveduje, naj puste v miru vsa važnejša politična vprašanja. Usljuje se jim takorekoč piškav mir; pozabili naj bi za nekaj časa na programe, zahteve in želje volilcev svojih. Taki politični postni zapovedi in taki parlamentarni zaporaici se mi Jugoslovani ne moremo udati nikdar (Priznanje). Zahteva, naj mirujejo večja politična vprašanja, je v prvi vrsti le nemškim liberalcem na korist. (Poslanec dr. Vašaty: In Poljakom!) Pustimo zdaj Poljake v miru. (Veslost.) Nemški liberalci pridobe na času, in čas dobljen, vse dobljeno. Ti gospodje so se še-le vsedli v državno sedlo, hočejo se urit v jahanju, za to pa je treba časa, in ako jim ga koaliranci pusté, bode se videlo, kako bo nemško-liberalna stranka ta čas mnogo previdnejše izkoristila, nego preje, da si utrdi svoje stališče. Kadar bodo liberalci dovolj oboroženi, pokazali se bodo v svoji pravi podobi, ter pričeli odkrit boj ne samo proti Nemcem in proti Slovanom, ampak tudi proti katoliški cerkvi. V tem oziru se ne smemo udati nikakim iluzijam.

Bližajočo nevihto naznanja v ostalem izgovoren, popolnoma nenavaden molk vladnega programa o najvažnejšem vprašanju naše države, o vprašanju narodne enakopravnosti. O tem ni niti besedice v vladnem programu. O tem desavouira slovesno sedanja vlada in odkrito celo prestolni govor Nj. Veličanstva cesarja, v katerem se z dobrohotnostjo spominja narodne enakopravnosti.

Dne 23. novembra vprašal sem začuden: Zakaj se je to izpustilo? Odgovorilo se mi je sledeče: V začetku je bil jeden odstavek o narodni enakopravnosti v vladnem programu, ta odstavek pa se je na pritisek ministra notranjih del črtal (Čujte! Čujte!) Možno je, da se bode temu ugovarjalo, zato pripomnim takoj, da sem izvedel to notico po posredovanju odličnega člana češkega veleposestva. Ta odstavek se je toraj črtal ali sploh popolnoma izpustil, in to je prav značilno za celo situvacijo, v kakoršni smo zdaj.

Mi Slovani imamo toraj pravico, sklepati in misliti, da se vidi tej vladi važno vprašanje o narodni enakopravnosti že rešeno, seveda v zmislu gospoda pl. Plenerja in grofa Wurmbranda, znanega predlagalca nemškega državnega jezika. Kakoršna je ta rešitev, o tem sem načel prav interesanten komentar v „Grazer Tagespost“, ter ob jednem pripomnim, da je to journal grofa Wurmbranda. (Smeh in ugovarjanje). Ali vendar je tako! Tu je — in prosim za dovoljenje, da smem prečitati dotično mesto — v številki z dne 29. novembra 1893, tikajoče se izjave Jugoslovanov (Čita):

„Gospodom Jugoslovanom ni nič do enakopravnosti, ampak do zatiranja Nemcev. (Smeh.) Nobenemu Jugoslovanu, nobenemu avstrijskemu Slovanu v obče se ni treba boriti za enakopravnost (Ugovor in smeh), ker avstrijsko Slovanstvo jo ima že davno. (Ugovor.) Dovolila se jim je v državnih zakonih in mnogoletna praksa jim je odstopila dozvole, ki daleč presegajo mejo pravice. (Smeh.) V kolikor

Slovan zahteva, kar mu gre po zakonu in pravici, se ne sme nič več pritoževati. Nemci žrtvujejo mnogo s tem, da dovolijo politiko miru in imajo popolno pravico zahtevati odškodnino za neizrekljivo škodo, katero jim je povzročil nesrečni sistem grofa Taaffe. Bilo bi samo pravično, ako bi jo dosegli.“

S tem se vender pravi, da bi mi Slovenci izgubili pod novo vlado še ono malo drobtinice, katere smo si pod grofom Taaffeom trudapolno dovolj priborili, da ne rečem, priberačili.

Daleč smo prišli Jugoslovani pod dosedanjim vodstvom, tako ne more in ne sme dalje iti. Dogodki, katere je povzročil naš vodnik, potisnili so nas do leta 1878. nazaj; izročeni smo zopet nam iz principa nasprotnemu nemško-liberalnemu vladarstvu. (Tako je!) Z veliko zaupnostjo smo sledili svojemu voditelju vsaj v začetku in sicer z ozirom na njegove neovrgljive velike zasluge za konservativno in narodno stvar v letih sedemdesetih. Kmalu pa se je ta zaupnost umaknila rastoči nezaupnosti in sedaj je popolnoma izginila. Pokazal se je nam kot lažnjivi Mojzes. (Živahnost.) Pričakovali smo, da nas bode popeljal v obljubljeno deželo enakopravnosti, mesto tega pa nas je vodil 14 let po Taaffeovi puščavi. (Izvrstno!) polni obljub in neglede na izostale spomine.

Konečno je nas pripeljal nazaj v Egipt, to se pravi k nemško-liberalni vladi. Res, da so tam znani lonci mesa, (Živahnost.) ali okrog teh egiptovskih loncev mesa se stiskajo naši narodni nasprotniki tako, da mi niti blizu ne moremo. (Živahnost.) Prišel je torej trenotek, ko se je reklo ločiti, in mi smo se poslovili od njega.

Kar je za nas dobrega storil, to priznavam odkritosrčno, da nam bode ostalo v hvaležnem spominu, ali o spremljevanji se sedaj ne da več govoriti.

Z izatopom iz kluba nemških konservativcev se ni nič izpremenil naš narodno-konservativni program, izpremenili smo samo svoje taktično postopanje in ravnanje. Zato ostanemo, kar se tiče konservativnega dela našega programa, še dalje somišljeniki nemških konservativcev in kadar bode treba, tudi njihovi zavezniki, samo v klubu, v koaliciji ne moremo ostati, ker mislimo, da je taka zveza z liberalizmom škodljiva in pogubonosa za konservativno stvar. Kaj naj si misli katoliško ljudstvo, ako se njegovi poslanci bijejo zunaj z liberalci na življenje in smrt, tu v parlamentu pa si podajo roke in sklepajo mir.

Katoliško ljudstvo bi bilo po našem mnenju zmešano, ako vidi, kako njihovi zastopniki na jedni strani navdušeno govore na katoliškem shodu, sklepajo najboljše resolucije za papeža, cerkev, krščansko vzgojo in šolo, za krščansko socialno reformo, na drugi strani pa povzročijo tu v parlamentu koalicijo ter isto še dalje podpirajo tako, da liberalizem potegne na-se vlado in gospodstvo v državi.

Tako postopanje mora mnogo škodovati konservativni stvari pri ljudstvu, v največjo škodo za katoliško družbo in katoliško cerkev. Svareč vzgled imamo v prvi bližini pred seboj.

Ozrimo se tja v Marijino kraljestvo, na Ogersko. Tam stopajo zdaj katoliki na noge, ali prepozno. Tam je liberalizem preplaval vsled njihovega molka ter storil jeden korak dalje, da razkristjani družbo s civilnim zakonom. (Prav res!) Jednaka osoda čaka tudi nas, ako ne stopimo pravočasno na noge ter se ohrabrimo. Tega ne pravim jaz, ampak jeden najizvrstnejših ogerskih škofov, kardinal Schlauch.

Katoliški Jugoslovani nečemo biti krivi take nesreče, zato si odberemo drugo pot, ki je za nas tudi najbolj naravna: jugoslovansko združenje v zvezi s slovanško koalicijo, kakoršna je ravnokor dogotovljena. (Priznanje.)

V tem položaji ostanemo, dokler se stvari v koaliciji ne razvijajo, kakor se morejo razviti. Konservativci bodo morali sami hoditi ali voziti se. (Živahnost.) Ako se to zgodi, spoznali bodo tudi Poljaki svojo katoliško nalogo in dolžnost, in potem se steče ura IV. liberalne avstrijske šre ter nastopi čas družega železnega obroča.

Do tedaj pa bodemo Jugoslovani zvesti svojemu programu in zvesti svojim volilem toliko odločneje branili tu njih pravice, zahteve in želje, po najboljši vednosti in vesti, za Boga, cesarja in domovino. (Živahno priznavanje.)

Dalje v prilogi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 30. decembra.

Političen umor.

Nečuvano nizko sumničenje nemških listov, da je mladočeški poslanec dr. Herold s svojimi govori prouzročil umor Rigoletta Toskanskega, v katerem sumničenju se vidi vsa podlost nemškega novinarstva, napotilo je klub mladočeških državnih in deželni poslancev, da je velezaslužnemu poslancu dru. Heroldu dal primerno satisfakcijo. Klub je jednoglasno konstatoval, da je dr. Herold samo svojo dolžnost storil, ko je pojasnil delovanje umorjenega Rigoletta Toskanskega, dolžnost, katere mu je bila izrecno naložena, in je odposlal k njemu posebno deputacijo, izraziti mu najpopolnejše zaupanje celega naroda. Oficijozni članek Prškega uradnega lista, o katerem smo že opetovano govorili, ni naredil pričakovanega utisa, prav narobe, razdražil je vse javno mnenje v največji meri. Dotični članek je bil z Dunaja v Prago telefonovan in je hkrati izšel v treh, vladni službujočih časnikih, v „Prager Zeitung“, v „Prager Abendblatt“ in v „Pražskem Denniku“. Z ogorčenostjo se vprašujejo ljudje: kaj nemški žurnalisti, nemški oficijozni se držejo govoriti o zvezi Heroldovega govora z umorom, ki je čim posamičnikov, ter se upajo primerjati to dogodbo z velikanskimi dogodbi 1. 1620 in ti nemški pisarji hočejo braniti čast češkega naroda?!!

Malorusi in koalicijska.

Politično društvo „Ruskaja Rada“ imelo je te dni v Zolkijevu občni zbor, na katerem je deželni poslanec dr. Korol zahteval, naj se staroruski in mladoruski poslanci, ki so sedaj v deželnem zboru razcepljeni v dva tabora, zjedinijo v jeden klub in naj v vseh vprašanih postopajo solidarno; takisto je rečeni poslanec nasvetoval, naj se deluje s pomočjo maloruske državnozbornske delegacije na to, da se sestavi vsem maloruskim frakcijam skupen program, na čegar podlagi bi se sestavila jedina maloruska narodna stranka. Občni zbor je ta predlog jednoglasno vzprejel in po nasvetu dra. Olinika izrekel željo, naj maloruski državni poslanci pristopijo slovanski koalicijski.

Papež Lev XIII. in biskup Strossmayer.

Papež zahvalil se je hrvatski duhovščini na čestitki, doposlani mu o priliki njegove petdesetletnice kar je škof, s posebnim, biskupu Strossmayeru pisanim pismom, ki ni brez aktualne važnosti. V tem pismu piše papež mej drugim: „Z dokazi ljubezni in udanosti je v zvezi v čestitki izražena želja in skrb glede imenovanja Zagrebskega nadškofa. Priznavamo, da nam je ta zadeva pri srci; zato ne opuščamo ničesar in tudi v bodočnosti ne bomo ničesar opustili niti nehalni za to skrbeti, da se vaši želji ugoti in se zaukašamo na božjo milost, da se to posreči.“ Mej ogersko vlado in Vatikanom torej glede imenovanja Zagrebskega nadškofa še ni doseženo nikako porazumljenje, to priznava sam papež s suhimi besedami. Vse druge vesti so izmišljene.

Vnanje države.

Srbske novice.

V zadnji seji državnega sodišča, v kateri se je obravnavalo o zatožbi bivših liberalnih ministrov, zahteval je zatoženi Kundović, naj se izključi radikalni sodnik Vaso Manojlović, češ, da je njegov osební sovražnik. Sodišče je to zahtevo odbilo, češ, da to sovraštvo ni dokazano, faktično pa zato, ker je sedaj mej sodniki 9 radikalcev in 7 liberalcev in naprednjakov. Če bi se bilo Kundoviću želji ustreglo, bilo bi mej sodniki 8 radikalcev in 8 liberalcev in naprednjakov. To je hotela radikalna stranka preprečiti in je le zato Kundovićevo zahtevo zavrnilo. Kundović je na to izjavil, da vidi, da ga hoče sodišče na vsak način obsoditi, zategadelj se neče zagovarjati in prepusti sodišču, naj stori, kar hoče. Kundović je na to s svojim zagovornikom zapustil sodno dvorano. — Včeraj se je začela ožja volitev mej kandidatoma za mesto župana Beligradskega. Boj je bil srdit. Oba kandidata sta radikalca, a jeden, Marinković, je kandidat vlade in njega podpirajo tudi liberalci in naprednjaki, drugi, Tavšanović, pa je kandidat centralnega odbora radikalne stranke. Ta volitev je velikega pomena, ker bo, naj izteče kakorkoli, močno uplivala na razmerje mej vlado in radikalno stranko.

Kritka na Nemškem.

Nemški agrarci začeli so odkrit boj zoper državnega kancelarja Caprivija in ta boj je v zvezi z diferencami, ki so nastale mej kancelarjem in pruskim ministerskim predsednikom grofom Eulenborgom zaradi le tega ukaza gledé postopanj uradnikov pri volitvah in z nasprotstvom mej Caprivijem in finančnim ministrom Miquelom zaradi davčne reforme, utegne naposled le podkopati Caprivijevo stališče. Tudi z diplomacijo, zlasti z nemškim poslanikom na Dunaji princem Reussom in z nemškim poslanikom grofom Münsterom v Parizu se je Caprivi popolnoma sprevergel in takisto tudi z generalom Albedyllom, ki je kandidat za mesto državnega kancelarja. Tako se množi število Caprivijevih nasprotnikov in morda se bo mož kmalu prepričal, kako resničen je pregovor, da „viele Hunde sind das Hasen Tod“.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 29. decembra. [Izv. dop.]

(Iz učiteljskih krogov.) Dne 28. t. m. vršil se je v mestni dvorani občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“, katerega se je udeležilo nad 50 članov. Po običajnem pozdravu g. predsednika Žumra, poročal je g. Dimnik o ustanovitvi učiteljskega doma ter postavil nasvet: naj se zezida konvikt za učiteljske otroke in naj se pooblasti odbor „Slov. učit. društva“, da sestavi načrt pravil ter mej letom skliče občni zbor. Po daljši debati, katere so se udeležili gg. Ribnikar, Likar in Toman, se sprejme Dimnikov predlog z večino glasov. Poročilo g. Žumra o prihodnji deželni razstavi obsegalo je predloga: a) učiteljstvo naj se razstave udeleži in b) vis. c. kr. deželni šolski svet naj se naprosi za navodilo, kako naj bode pri deželni razstavi ljudsko šolstvo zastopano. Prvi predlog sprejel se je jednoglasno, drugi pa po daljši debati z večino glasov. Iz poročila g. tajnika Furlana se je razvidelo, da so tekom leta umrli 3 člani, pristopilo jih je pa 10. Tudi je naznanil, da se bode z novim letom izdajalo društveno glasilo v manjši obliki na 1/4 poli papirja in da je preč. g. J. Rozman, častni kanonik in župnik, društvu daroval 16 letnikov „Učiteljskega Tovariša“ in 5 letnikov „Novic“. Za ta dar izrekel je občni zbor imenovanemu dobrotniku na predlog tajnikov zahvalo z naročilom, naj novi odbor to zahvalo blagemu dobrotniku pismeno naznani. Mesto obolelega blagajnika poročal je g. Kecel o društvenem premoženju, katero se ponaša z ostankom v znesku okrog 70 gl. pa le zato, ker se tiskovni troški ne pokrivajo sproti. — „Učiteljski Tovariš“ se tiska v 700 iztisih, od katerih se jih 592 pošilja po pošti naročnikom, 25 v zameno drugim listom, nekaj se jih pošilja brezplačno, ostali pa se oddajajo Ljubljanskim naročnikom. Iz tega se razvidi, da ima „Učit. Tovariš“ dostojno število naročnikov, ža, da niso vsi redni plačniki; o teh upamo, da se bodo z novim letom spokorili. Ko se rešijo ostale točke in izvoli ter konstituira odbor iz gg. A. Zumer, predsednik; Fr. Raktelj, podpredsednik; J. Furlan, tajnik; J. Dimnik, urednik društvenemu glasilu; A. Kecel, blagajnik in knjižničar; J. Cepuder, J. Janežič, Ant. Javoršek in J. Likar, odborniki, sklene g. predsednik zborovanje.

Iz Ljutomeru, 28. decembra. [Izv. dop.]

(Josip Freuensfeld t.) „Ti domu si učitelj bil, — Ti domu si buditelj bil — Za dom si vrl bori telj bil“ — (S. Gregorič) — Iz zlate slovenske Prage nam dohaja britka vest, da je v ondodni deželni bolnici, soboto 23. t. m. ob 4. uri popoldne preminil gosp. Josip Freuensfeld, učitelj na deški šoli v Ljutomeru, v cvetu svojih let. „In zdaj še Ti — Slovenec nima sreče“. — Ta bolestni vzklík, s katerim jeden naših največjih pesnikov oplakuje smrt pok. Jurčiča, prav ta vzklík se nam usiljuje, ko danes s tresočo roko pišemo te vrste. Dosti moških, malo mož se nam Slovencem naraja. In še ti nam venejo v momentu, ko so jelo najkrepkeje rasti, ko so jeli zlat roditi sad. Za umrlim pokojnikom žaluje in tuguje vse Mursko polje; ves Ljutomerski okraj se zaveda nenadomestne izgube; težko bode prebolel bridki udarec, ki ga je zadel z njegovo smrtjo. Josip Freuensfeld je bil rojen 19. marca 1861. pri Kapeli blizu Radgone, kjer mu je bil oče učitelj. Ljudske šole je obiskoval v Veržeji in v Ljutomeru. Leta 1875. je vstopil v Mariborsko učiteljsko; zrelostni izpit je prebil 1880. in je bil potem nastavljen za učitelja pri Svétinjah poleg Ormoža; ondi je služboval poldrugo leto; od tod pride za učitelja v Ljutomer. Pokojnik pa je vedno hrepenel po višji izobrazbi ter si je svojim trudom in jekleno vztrajnostjo pridobil vseobčo izoliko. — Leta 1887./88. in takisto 1890./91. je bil slušatelj na Dunajskem pedagogiji. Leta 1891. prebije izpit za meščanske šole. Kmalu potem je bil imenovan za def. učitelja v Ljutomeru.

Kakor večina slov. dijakov, tako je tudi naš pokojnik bridko okušal kaj se pravi za tujo mizo sedati. Vsled materialnega pomanjkanja in silnega duševnega napora nakopal si je že na Dunaji kal bolezní, katere ga je sedaj strla v najlepší dobi. Od časa svojega povratka z Dunaja je bolehal za kroničnim želodčnim katarom, za boleznijo, katere mu je zagrenila vse njega mlado življenje. S svojim že v naravi slabim organizmom je junaško izkušal pretrpeti vse muke, ter je v intenzivnem duševnem delu našel težila in tolažila svojemu žalostnemu stanju. Toda moral je podleči;

v cvetu dobe svoje je moral ukloniti vrat oni kruti sovražnici, ki nas vse smrtnike kliče prej ali slej. — Tožil ni nikomur in stoprav v zadnjem trenutku se je napotil v Karlove vane iskat si zdravja. Od ondod so ga poslali na kirurško kliniko v Pragi. Tam so izvršili na njem težavno in nevarno operacijo. Operacijo je sicer srečno prestal, toda umrl je 54 ur poslej za srčno kapjo. Josip Freuensfeld — učitelj. — Kdo ga ne pozna na celem Murskem polji? — Ni naša náloga, da bi ga ocenjevali kot učitelja in vzgojitelja naroda slovenskega; samo toliko lahko rečemo, da jih ni dosti učiteljev, ki bi se z njim lahko šteli v jedni vrsti. Mi imamo v trgu Ljutomerskem dosti zagrizenih nasprotnikov naši národni stvari, toda ne verujemo, da bi se našel jeden, ki ne bi imel usmiljenja z njega tragiško usodo. Njega kot učitelja je spoštoval vsakdo, bodi si Slovenec ali nemškutar. Bodi nam dovoljeno, da presojamo pokojnika delovanje na literarnem polji. Prepričani smo, da v teh pičlih letih, ki so bila sojena njegovemu življenju, ni storil nikdo več, nego on za narod svoj. — Kar sil Ti dalo je nebó, — Posvetil Ti si vse mladini — Posvetil vse si domovini. — Po tem gestu seje ravnal blagi naš pokojnik. V vseh glasilih našega naroda, v „Vrtcu“, v „Ljubljanskem Zvonu“, v knjigah družbe Sv. Mohorja se nahajajo njegovi spisi, ki pričajo ne samó o njegovi blagi duši, nego tudi o njegovem eminentno pedagogičnem talentu, s katerim se more ponašati malokateri učitelj na Slovenskem. Izmej njegovih glavnih spisov omenjamo ta dva: „Mladini“ spisal Miljenko Devojan, Novo Mesto 1885. Str. 90 in „Venček pravljic in pripovedek“, spisal J. Freuensfeld, 1893. — St. 80. — V „Vrtcu“ in posebno še v „Ljubljanskem Zvonu“ je nanizal lepo kito duhtečih pesmij, ki se lahko uvrščajo mej najboljše, katere je proizvajal naš mladi pesniški zárod. — Kakor je bil naš pokojnik uzornik kot učitelj in pisatelj, tako nam je bil uzor v naši težki národni borbi. Akoravno so naši Ljutomerski nemčurji dan za dnevom v svojih časnikih na-nj izbruhalí divji svoj gnjev ter s podlim denuncijanctvom očrnilí njega čisto osebo, on je stal junak. Kaj je bil Freuensfeld, to nam lahko pove sleharni kmet na murskem polji. Ves duševni prepored, vzbuditev národne zavednosti v Ljutomerskim okraji je tesno spojena z osebo našega blagega pokojnika. Lahko s ponosom naglašamo, da je naš okraj gledé na národno probujenost jeden prvih na slovenskem ozemlju.

In ta proizbuditev národa slovenskega na murskem polji je ponajveč njegova zasluga; ni ga zavednega kmeta pri nas, kateremu bi bilo neznano ime Freuensfeldovo. Vsem Slovencem pa izhaja danes iz globine srca bolestni vzklík: „Počivaj mirno v zemlji hladni, — Najljubši nam prijatelj, brat — In duši Tvoji Bog vsevladni — Porosi svojo blagodat.“ Dr. Jos. Rakež.

Iz Krškega, 24. decembra [Izv. dop.]

(Weigleinov večer.) Dne 14. t. m. zvečer zbral se je v Gregoričevi gostilni na Krškem lepa družba, da se še jedenkrat posloví z odhajajočim gosp. okrajnim glavarjem Weigleinom. Ta večer je jasno pričal, kako izredno priljubljen je bil v našem okraji gospod okrajni glavar. In temu se ni čuditi, kajti ta mož je bil popolnoma nepristransk uradnik, ki se je vedno v svojem uradnem poslovanju držal zlatega gesla: „Vsacemu svoje“ ter ni nikdar zaviral naših národnih teženj. V raznih napitcích proslavljale so se njegove zasluge, katere si je pridobil za časa svojega uradnega poslovanja za naš okraj. Gospod okrajni glavar poslovil se je od navzočih z lepim slovenskim govorom, kar je posebno ugajalo. Prepričan naj bode, da ga bodo zaradi njegovega objektivnega in ljudomilega postopanja prebivalci našega okraja ohranili v trajnem spominu.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani, dne 30. decembra.

Občinski svet Ljubljanski imel je sinoči javno sejo, katere je bila skoro izključno posvečena razpravi o mestnem proračunu za leto 1894. Mestni zbor odobril je proračun nespremenjeno po nasvetu finančnega odseka. Začetkom seje postavil je občinski svetovalec Ivan Hribar v imenu vodovodnega direktorija nujni predlog, naj se dosedanjí knjigovodja pri vodovodnem uradu, gospod Trdina, ki je povodom reorganizacije mestnih uradov bil imenovan revidentom mestnega knjigovodstva, katero mesto bi imel z novim letom nastopiti, pridrži v interesu službe v dosedanjem delokrogu, ker vodovodni urad nujno potrebuje izvežbane moči in naj se mu razven vodovodnega knjigovodstva prideli.

še knjigovodstvo mestnega loterijskega posojila. Po daljši debati bil je vzprejet nasvet ces. svet. Murnika, naj se nujni predlog izroči v posvetovanje pravnemu in personalnemu odseku.

Potem poročal je obč. svet. Ravnihar o mestnem proračunu za leto 1894. Obširnemu in temeljitemu poročilu posnamemo sledeče: Mestni ubožni zaklad se ni zdatno premenil od lanskega leta ter izkaže potrebnost 24.745 gld., pokritja pa 16.325 gld.; primanjkljaj pokrili se bode iz mestne blagajnice. Meščanski bolniški zaklad ima 11700 gld. potrebnosti in 36 gld. prebitka, ustanovni zaklad pa 8003 gld. potrebnosti in 292 gld. prebitka. Pri razpravi budžeta mestne blagajnice in sicer pri točki „uprava v obče“ naznanil je poročevalec, da so se plače mestnih uradnikov odmerile po določenih nove uravnave, da so se dodali užitki treh uradnikov extra statum, izpustili pa so se užitki nadzornika mestne straže, ker to mesto ne bode več reaktivirano. Pri točki „blagotvorne zadeve“ dovolili so se doneski in sicer: za otroško bolnico 500 gld., za ljudsko kuhinjo 50 gld., za vseučiliško zavetišče na Dunaji 25 gld. in za zdravljenje škrofuloznih otrok 300 gld. Pri točki „Šolstvo, znanost in umetnost“ dovolili so se mej drugimi še sledeči prispevki: „Glasbeni Matici“ v priznanje njenega uspešnega delovanja in v delno pokritje vedno rastočih potrebščin posebno glede nakupa društvenega doma 1000 gld., „Narodni šoli“ 277 gld., „Dram. društvu“ glede na njega pomen za kulturni razvitik naroda 3000 gld., obrtnonadaljevalni šoli 500 gld., filharmoničnemu društvu 200 gld., družbi sv. Cirila in Metoda 500 gld., „Radogoju“ 250 gld., slovenskemu planinskemu društvu 200 gld., za vzdrževanje botaničnega vrta poleg dosedanje redne podpore 105 gld. še izredno podporo 100 gld., torej skupaj 205 gld. Pri tej točki opozoril je obč. svet. Šubič na lepi napredek v botaničnem vrtu Ljubljanskem, ki je bil prej zelo zapuščen, sedaj pa je jeden „najbolje“ urejenih v avstrijskih provincijah. Ta vrt obsega sedaj popolno kranjsko floro. Velezanimiva je alpinska flora, ki se pač redko kje nahaja v taki popolnosti, kakor tukaj. Obžalovati je le, da je vrt tako oddaljen od mesta, a upati je, da se bo dalo s časom tudi temu od pomoči. Z ozirom na subvencijo, dovoljeno obrtno-nadaljevalni šoli na tukajšnji realki, opozarja občinski svetovalec Ivan Hribar, da to šolo obiskujejo skoro izključno učenci slovenske narodnosti, da pa je pouk popolnoma nemšk, kar pač znatno ovira učni uspeh. Govornik torej predlaga, naj mestna občina dela na to, da se statut omenjene šole v gorenjem smislu preuredi. Predlog obveljal je brez ugovora. Potem vzprejele so se še ostale točke redne potrebnosti mestne blagajnice. Skupna redna potrebnost za prihodnje leto znaša 195.227 gld., pokritje pa 237.014 gld., torej je v rednem gospodarjenju 41.787 gld. prebitka. Izredne potrebnosti pa so sledeče: 1.) posojilnemu zakladu na račun dolga 3316 gld.; 2.) mestni hranilnici na račun dolga 233 gld.; 3.) za zidanje nove šole na Barji 12.000 gld.; 4.) za olepševalne namene, uštevisi izredne potrebnosti za Tivolske nasade, 3000 gld.; 5.) v prosep prometa tujcev 125 gld.; 6.) betonski kanal na Rimski cesti 10.000 gld.; 7.) za popraviljanje mestnih poslopij 6000 gld.; 8.) za nakup prizidka pri Velkovrhovi hiši poleg mesarskega mostu 600 gld.; 9.) amortizacijska in obrestna svota za novo posojilo, znašajoče 200.000 gld. in sicer: a) v pokritje predjuma pri Tržaški obrtni banki za delnice dolenske železnice 55.000 gld. b) za poplačanje prispevka k zgradbi gledališča 30.000 gld. c) prispevek za zgradbo novega poštnega poslopja 15.000 gld. d) prispevek k zgradbi nove bolnice (prvi obrok) 12.000 gld. e) za delno poplačanje dolga pri posojilnem zakladu 88.000 gld. — sedaj zgolj za že dovoljene svote — iznašala bode, ker se posojilo ne bo takoj v pričetku leta 1894. v celoti efektuiralo, okroglo 6000 gld. Skupna svota izrednih stroškov znaša 41.274 gld., odbivši prebitek vodovoda v znesku 1200 gld. pa 40.074 gld., ki se ima pokriti s prebitkom rednega gospodarjenja in bode potem še preostalo razpoložljivih 1713 gld. Ta vestno slikana podoba bodočega mestnega gospodarjenja kaže jako povoljen uspeh, ako se pomisli, da se je moralo ozirati na organizacijo uradov, na velike izvršene zgradbe in zlasti na celo mrežo betonskih kanalov, na asfaltne trotoirje, na nove šole, na otvoritev mnogih ulic in cest in sploh na mnogotere zahteve modernega časa, čemur se je moralo ustrezati skoraj zgolj s prebitki v rednem gospodarjenju. Izkazani, razmeroma ne visoki dolg pri posojilnem zakladu v sedaj že znižanem znesku 138.000 gld. je po investicijah popolnoma pokrit. Potreba novega posojila, katerega namerava mestna občina najeti, pa izvira poglavitno iz prijaznega uvaževanja in združenja mestnih koristi s koristmi cele dežele. — Celi proračun bil je, kakor že omenjeno, nespremenjeno vzprejet.

V precej obširni debati o izrednih troških za mestno gospodarjenje v prihodnjem letu opozoril je obč. svet. dr. vitez Bleiweis na to, da bode pač v kratkem treba podaljšati trotoir na Sv. Petra cesti do mitnice, to je do meje mestnega pomeja, ker se bode leta 1896. otvorila nova deželna bolnica ter bode vsled tega tudi promet na tej cesti mnogo živahnejši. Župan Grasselli omeni, da se je uprava deželne bolnice v tej zadevi že obrnila na mestni magistrat in da je stavbinski urad dobil na-

ročilo, naj čim preje napravi proračun za omenjeni trotoir. Obč. svet. Terček poudarja potrebo dovozne ceste od Št. Peterskega mostu mimo nove vojašnice do postaje južne železnice, cesarski svet. Murnik pa potrebo projektiranega železnega mostu namesto sedanega mesarskega mostu. Dotični sklep vzprejet je bil v občinskem svetu že leta 1888 povodom cesarjevega jubileja; sedaj je mesarski most že zopet potreben poprave, zato treba se požuriti z zgradbo novega mostu, da se ne bode za popravo trošil denar. Vsled tega govornik predlaga, naj se načrt novega mostu kmalu izroči občinskemu svetu v odobrenje. Predlog bil je brez ugovora vzprejet. Občinski svet. dr. Staré naglašuje nujno potrebo nove dovozne ceste na državni kolodvor, na kar župan Grasselli izjavi, da je stavbinski urad že dobil naročilo, naj dotični načrt izdela. Načrt da se bode v kratkem predložil občinskemu svetu. Obč. svet. Šubič omenja neprimernost, ki se gode gledé prehoda čez tir južne železnice na Dunajski cesti; pri pogrebihih in drugih prilikah treba je čisto mučno dolgo čakati, predno se prehod zopet odpre javnemu prometu. Naj bi se napravil prehod pod ali nad tiro, vsakako pa bi se moralo v tem oziru kaj storiti. Govornik stavi bode v tem obziru v jednej prihodnjih sej konkretni predlog. Obč. svet. Hribar omenja silnega blata, katero smo imeli ob zadnjem južnem vremenu v „Zvezdi“ ter predlaga, naj se na prehodu od kazine do Kirbische napravi primeren trotoir in naj stavbinski urad kmalu napravi dotični načrt. Predlog bil je brez ugovora vzprejet. Ko je končno še podžupan Petričič omenil, naj bi se z realizovanjem novega posojila nekoliko počakalo, ker sedanje denarne razmere niso ugodne in bi se posojilo dobilo najbrže le proti 5 1/2% obrestim, prestopilo se je k glasovanju o skupnem budžetu, ki je bil soglasno brez premembe vzprejet. Ob jednem naročilo se je mestnemu magistratu, naj strogo pazi na eventualno prekoračenje dovoljenih kreditov ter naj od slučaja do slučaja o tem obvešča obč. svet.

S tem bil je dnevni red rešen. Pred sklepom seje povzame besedo župan Grasselli rekoč, da je to zadnja seja v tekočem letu, v katerem mestna občina sicer nima zabeležiti posebnih velikih del, da pa se sme z zadovoljstvom ozirati na to, da so se mestna dela tako dobro obnesla. Letos se je občinstvo uverilo, kakšna dobrota da je naš vodovod in težko, da bi to mestno podjetje imelo še katerega nasprotnika. Mirno smemo gledati v bodočnost. Govornik izraža le željo, naj bi se mestni občini tudi v prihodnje vse tako posrečilo in naj bi jo Bog tudi v prihodnjem letu obvaroval večjih nadlog. Mestnim odbornikom pa in celi občini želi veselo novo leto.

Podžupan Petričič zahvali se g. županu za izrečena voščila ter mu v imenu občinskega sveta želi srečno novo leto. Potem zaključil je predsednik javno sejo.

Domače stvari.

— (Slovensko društvo v Ljubljani) imelo bode jutri v nedeljo dné 31. t. m. ob 11. uri dopoldne v čitalničnih prostorih svoj redni občni zbor. Poleg navadnih poročil predsedstva, tajnika in blagajnika je tudi volitev odbora in preglednikov računov na dnevnem redu, in želeli je obilne udeležbe. Posebna vabila se niso razposlala.

— (Slovensko gledališče.) Za danes naznanjena druga predstava opere „Čarostrelec“ se ne more vršiti, ker se je primadona g. Leščinska zaradi nenadne smrti nje očeta odpeljala za nekaj dni v Prago. Denar za prodane vstopnice se vrne v trafiki g. Češarka v Šelenburgovih ulicah. Ker je ta mesec itak že bilo 10 slovenskih predstav, ukrenila je intendantca da danes ni nobene slovenske predstave. V ponedeljek na novega leta dan pa se bode predstavljajal izvirni igrokaz v 4 dejanjih „Otok in Struga“, ki ga je po izborni noveli dr. Tavčerjevi spretno dramatisoval g. Ignacij Borštnik. Ker se to velezanimivo izvirno delo, ki se odlikuje posebno po krasnem jeziku izvirnika, še ni predstavljalo na novem gledališkem odru, ni dvomiti da bode privabilo prav mnogo čestilcev slovenske drame in da bode gledališki prostori razprodani. — Dne 4. januarja, (četrtak) se bode pela v tretjič mična Kreutzerjeva opera „Prenočišče v Granadi“, eventuelno „Stari ženin“.

— (Slovenske gledališke predstave v mesecu januarju) bodo nastopne dni: Novega leta dan 1. jan. (drama), dne 4. jan. (opera), dne 7. jan. (drama), dne 10. jan. (opera), dne 13. jan. (drama), dne 18. jan. (opera), dne 21. jan. (drama), dne 24. jan. (drama), dne 27. (opera).

— („Jour-fixe“ Ljubljanskega „Sokola“) bode v sredo dne 3. januarja bodočega leta v salonu g. Ferlinčeve gostilne „pri Zvezdi“. Reditelji, brata Rebek in brat Ivan Traven skrbeli so za prav mičen program, ki obseza petje, igro na 2 citri, gledališki prizor, ko-

mičen prizor „Zvezdogled“ itd. Iz prijaznosti sodeluje pevsko društvo „Ljubljana“. Društveni tamburaški zbor je vsled boleznih nekaterih članov zadržan sodelovati.

— (Redni občni zbor „Sokola“ v Ljubljani) bode v petek dné 5. januarja v vrt-nem salonu restavracije „pri Zvezdi“. Po završenem zborovanji, katerega vzpored smo že naznanili, bode presta zabava.

— („Radogoju“) za ustanovnico pristopila je vsled včerajšnjega sklepa mestnega zbora občina Ljubljanska z doneskom 1000 kron. S tem je bela Ljubljana dala najlepši izgled ostalim slovenskim občinam, katerih nobena bi ne smela odlašati s pristopom mej ustanovnike tega za razvoj slovenskega naroda tako silno važnega društva. — Gospod dr. Josip Vošnjak podaril je „Radogoju“ 10 kron.

— (Oprostila od novoletnih voščil.) Da se oprosté novoletnih voščil, položili so za Ciril-Metodovo družbo: G. R. Perušek, c. kr. profesor 2 kroni; g. Ivan Bonač 2 kroni; g. Fr. Kraigher 1 krono g. Anton Pogačnik 1 krono, in g. Vojteh Kete 10 kron vsi v Ljubljani.

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!) Malo več nego pol leta je minulo, odkar smo prijaviili dne 17. maja prvi kronski dar v korist naši vrli šolski družbi, ki je došel uredništvu našega lista. Od tistega časa dohajali so nam darovi iz vseh stranij slovenske domovine v tako obilem številu, da smo večkrat z opravičenim ponosom kazali na tako požrtvovalnost naših prijateljev in somišljenikov. Danes ko zaključujemo vrsto letošnjih prispevkov, ki so dosegli lepo vsoto 5433 kron 40 vinarjev, štejemo si v svojo dolžnost, še jedenkrat izreči najtoplejšo zahvalo vsem rodoljubnim nabiralkam in nabiralcem prvih kron, kakor tudi vsem požrtvovalnim darovalkam in darovalcem! Bog daj tudi v novem letu mnogo posnemovalk in posnemovalcev in vrlih naslednic in naslednikov! Slava in čast vsem, ki so tako sijajno pokazali svoje dejansko rodoljubje!

— (Silvestrov večer pevskega društva „Slavec“) na starem strelišči utegne biti prav živahen in zabaven, zato se je nadejati, da se bode občinstvo mnogobrojno odzvalo društvenemu vabilu. Ker je čitalničina veselica pristopna samo njenim udom, ne bode ta večer razven na strelišči nikjer večje splošno pristopne veselice. Prostor starega strelišča so prav prikladni za vsako zabavo, za ples in za gostovanja, za katero bode dobro in cenó preskrbljeno. Posebno zanimljive bodo senčne podobe in alegorije v proslavo novega leta.

— (Električna razsvetljava v Ljubljani.) Kakor se nam poroča, bavi se mestnega zbora odsek za električno razsvetljavo v Ljubljani prav resno s tem, za naše mesto velevažnim vprašanjem. Vsled poziva omenjenega odseka pripisale so razne v tej stroki odlične firme svoje oferte, ter ob jednem tudi predložile finančni načrt tega podjetja. Odsek bavi se sedaj s temi oferti ter bode v kratkem mestnemu zboru predložil svoje nasvete. Ker pogodba s plinarno poteče že 1. julija 1896. l., morala se bode električna razsvetljava najpozneje do omenjenega termina uvesti. Stroški za upeljavno električne razsvetljave se sedaj pač še ne dajo popolnoma določiti, toliko pa se že sedaj lahko reče, da se bode brez večjih bremen dali amortizovati.

— (Slovensko planinsko društvo v Ljubljani.) Ne kmalu katero mlado društvo doseglo je takoj v ustanovnem letu toliko lepih uspehov, kakor „Slovensko planinsko društvo v Ljubljani“. Zaznamovalo je s slovenskimi napisi mnogo potov ne samo po Kranjskem nego tudi v sosednjih slovenskih deželah, posebno na Štajerskem in Primorskem in tudi na Koroškem. Po novem letu bode nadaljevalo svoje delovanje, ki je bilo doslej posebno obrneno na Kamniške in Savinjske planine in postavilo bode več koč in sicer na Črni Prsti v Bohinji, v Kamniških in Savinjskih planinah in bode dalo napraviti tudi več potrebnih novih potov. Društvo šteje sicer že 300 članov, a z malimi prispevki ne more zmagovati ogromnih stroškov, katere bode prizadejale omenjene zgradbe. Želeli je toraj, da domoljubna požrtvovalnost posamičnikov, kakor tudi slovenskih društev pribiti na pomoč društvu, da bode moglo izvršiti svoje lepe namene. Tudi namerava društvo na Šišenskem vrhu napraviti lep razgledni stolp, s katerega bode krasen razgled ne samo na

Dalje v prilogi.

mesto Ljubljansko, ampak na vso okolico in posebno na divno gorenjsko stran. Ako bodo sredstva dopuščala, zgradil se bode stolp že prihodnje leto. V omenjene svrhe dovolil je občinski svet Ljubljanski v včerajšnji seji „Planinskemu društvu“ 200 gl. podpore.

— (Nova stavbinska mojstra.) Mestni inženir in vodja mestnega vodovoda gosp. Jaromir Hanuš in stavbinski tehnik kranjske stavbinske družbe gosp. Anton Wolf dobila sta od deželne vlade koncesijo za obrt stavbinskih mojstrov.

— (Slov. bralno društvo v Kranji.) Priredi v nedeljo dne 31. decembra 1893. l. Silvestrov večer z jako zanimivim in raznovrstnim vzporedom.

— (Iz št. Petra na Krasu) se nam piše: Ker je tukajšnje društvo „Mir“ prenehalo živeti, ustanovili smo si mesto njega novo društvo, „Čitalnico“ in to na zdravi podlagi ter jo nastanili v gostilni g. Pavliča. — Na Stražišči pri Košani je dan sv. Štefana mej službo božjega zgorel štirileten deček. Sedel je na ognjišče, kjer se mu je obleka unela. Da se reši, stopil je v pomivnik, v katerem je bilo precej vode, in tu ga je mati, prišedši iz cerkve, našla mrtvega.

— (Novo bralno društvo) snuje o rodoljubi na Slapu pri Vipavi. Mala vas, ki šteje komaj 500 duš, ima že svojo posojilnico in sadjarsko zadrugo, katerima se je zdaj pridružilo še bralno društvo. Pravila predložila se v kratkem v potrjenje. Želimo, da bi ta napredna vas, rojstni kraj drž. poslanca dr. Ferjančiča, našla mnogo posnemovalcev na Slovenskem.

— (Zdravstveno stanje.) V Goljeku v Krškem okraju zbolelo je v poslednjem času v 16 razstreljenih hišah 30 oseb za hudo hripo in sta umrla 2 moška in 1 dekle za pljučnico. Na Dovjem in v Mojstrani zbolelo je v poslednjem času 40 otrok na dušljivem kašlju, v nekaterih vaseh občine Gorje pa 30 otrok za davico, izmed katerih jih je 5 umrlo. V Novomeškem okraju zbolelo je v Hrušici 7 otrok za legarjem. V Vinici je davica ponehala in je samo še 6 oseb bolnih. V Idriji je za legarjem še 5 oseb bolnih.

— („Narodna čitalnica v Celji“) priredi s sodelovanjem „Celjskega Sokola“ in tamburaškega mešanega zbora na Silvestrov večer t. l. v svojih prostorih v Strausovi hiši veselico s prav zanimljivim vzporedom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop je dovoljen le udom „Čitalnice“ in po njih vpeljanim gostom.

— (Slovensko časnikarstvo.) Slovenske rodoljube opozarjamo še jedenkrat na važno spremembo, ki se bode z novim letom vršila pri Tržaški „Edinosti“, katera bode odslej izhajala po trikrat na teden v šestih izdankih. S tem si je uredništvo postavilo veliko nalogo in zasluži, da je podpira vse slovensko razumništvo po svoji moči. Trst je za slovenski živelj jako važna postojanka in treba je, da so oči vsakega zavednega Slovence vedno pazno obrnene na brate ob obalah Adrije. A tudi dejanski treba je podpirati težnje slovenskih prvoboriteljev ob Adriji. Naj ne bode torej čitalnice, bralnega društva ali tudi javne kavarne na Slovenskem, kjer bi se pogrešalo glasilo Tržaških Slovencev. Posebno po naših Ljubljanskih kavarnah naj odločno zahtevajo slovenski gostje, da mej drugimi listi ne bode nikjer manjkala nova, pomnožena „Edinost“. Zdaj je najlepša prilika, da dejanski izrazimo svoje simpatije bratom ob sinji Adriji, vsaj kolikor je mogoče. Trd je boj, ki ga bijejo Tržaški Slovenci za narodni svoj obstanek in velika je butara, katero si je naložilo uredništvo „Edinosti“. Naj bi našlo povsodi dovolj podpore, da srečno in za vse Slovenstvo častno izvrši prevzeto težavno nalogo. Bog daj srečo!

— (Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji) razpošilja ravno kar poročilo o svojem delovanju v l. 1893. Iz tega je razvideti, da je to društvo v petem letu svojega obstanka imelo 1 častnega udele: veleč. g. dr. Mihaela Napotnika, knezoškofa Lavantinskega, 40 ustanovnikov, 54 podpornikov in 81 dobrotnikov; izmed podpornikov je 15 takih, ki so ob enem redni udje, ž njimi vred znaša število teh 27. V tem letu sta k društvu pristopila samo dva nova ustanovnika, namreč gg. dr. Jožef Starý, c. kr. fin. prokurature pristav, m. odbornik itd. v Ljubljani in dr. Albin Poznik, c. kr. notar itd. v Novem Mestu, ki sta društvu poklonila vsak po 50 gl. Deželni zbor kranjski je društvu podaril lepo svoto 200 gl.,

družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 50 gl., posojilnica Mariborska tudi 50 gl. Manjše svote so podarile sl. posojilnica v Črnomlju, kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice, posojilnica v Šmihelu nad Pišberkom in v Šoštanju. Mej poverjeniki so se najbolj odlikovali gospodje: Franc Dolenc, trgovec v Mariboru, dr. Jožef Kolšek, odv. kandidat v Novem Mestu, Jurij Kraigher, trgovec in dež. poslanec v Hrašah pri Postojni, J. Kržišnik, stud. phil., dr. Urban Lemež, odvetnik v Slov. Bistrici, V. Maurer, stud. jur., drž. in dež. poslanec in ustanovnik društva Viljem Pfeifer; Anton Porekar, nadučitelj na Humu pri Ormožu in France Škedelj, pristav v c. in kr. vojnem pomorstvu v Pulju. V podporo društvu so bili tudi razni predsedniki „Slovenije“; ti so gg. Mihalič, Regally, Borštnik in Žilih. Posebno hvalo je izreči raznim slovenskim listom, posebno „Slov. Narodu“, „Slovenca“, „Domovini“ itd. Umrla sta letos dva zvesta podpornika in sicer g. Fr. Miklavčič, na Dunaju in veleč. g. Jožef Marn, častni kanonik itd. v Ljubljani. Društveni dohodki so znašali gl. 1109 44 glavica 4244 gl. 98 kr. V tem letu je društvo razdelilo 790 gl. 98 kr. med 31 reci jeden in trideset študentov; mej temi je bilo: 12 juristov, 5 medicincev, 7 filozofov, 4 tehniki, 2 veterinarci in 1 akad. kipar. Kranjcev je bilo 22, Štajarcev 5, Primorci 4. V petih letih je društvo razdelilo 3693 gl. To društvo je velevažnega pomena za slovenske visokošolce na Dunaju in zasluži res vsestranske podpore. Darila je pošiljati blagajniku veleč. gosp. dr. Fr. Sedeju, c. in kr. dvornemu kapelanu in ravnatelju v Avguštinu: Dunaj, I. Augustinerstrasse 7.

— (Razpisane službe.) Na dvorazredni ljudski šoli na Trati je izpraznjeno mesto nadučitelja s plačo III. plač. razreda, funkcijsko priklado 50 gl. in prostim stanovanjem. Želi se, da bi nadučitelj mogel opravljati v župni cerkvi službo organista. Prošnje do dne 22. januarja 1894. l. pri okrajnem šolskem svetu v Kranji. — Na trirazrednici v Št. Rupertu je razpisano drugo učiteljsko mesto z letno plačo 450 gl. Prošnje do dne 3. januarja pri okr. šolskem svetu v Krškem. — Na trirazrednici v Koprivniku je razpisana služba tretje učiteljice z letno plačo IV. plač. razr. Prošnje do 5. januarja l. 1894 pri okr. šol. svetu v Kočevju.

Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Lužiški Srbi na Saksonskem,) katerim je eden izmed glavnih vodij župnik Emlš v. Gordi, se v narodnem oziru drže vedno dobro. Po veri je $\frac{3}{4}$ teh slovenskih prebivalcev protestantov, $\frac{1}{4}$ pa katoličanov. V njih jeziku izbja 12 časopisov in so v narodnem oziru vsi jedini in delajo duhovniki in učitelji obeh veroizpovedanj složno za narodni napredek. Znanstveno društvo „Matica“ izdaja bolj učena dela in ima primerno število članov.

* (Madjarska soboda.) Madjarom ni nič všeč, da se Slovaki vedno bolj gibljejo in zavedajo. Za drugi božični praznik bil je napovedan javni ljudski shod v Tišlecu in so bila vabila že razposlana. Višji županijski sodnik pa je prepovedal shod, ne da bi povedal kak vzrok. Tega menda na Madjarskem ni treba. A bolj ko Madjari zatirajo Slovence bolj se ti upirajo.

* (Carjevo darilo.) Ruski car Aleksander III. poslal je slavnemu afriškemu potovalcu dr. Emilu Holubu tabačnico za smotke izdelano iz srebra in zlata in okrašeno z ruskim orlom v dijamantih.

* (Nesreča v gledališču.) V Pragi padla je pred Božičnimi prazniki plesalka Walter na odru 14 metrov globoko v odprto pogreznico in se je teško poškodovala.

* (Oboroževanje ruske vojske) se po angleških poročilih prav energično vrši. Ruska vlada je baje naročila pri raznih ameriških firmah ogromne množine nabojev za nove repetirke. Že zdaj skrbi vlada, da za vsako puško pripravi 600 nabojev, da ne pride v nikake zadrege, ko bi nastali bojni časi.

* (Glasbena šola v Kijevu.) Slavni D. M. Agrenjev-Slavjanski snuje v Kijevu glasbeno šolo, ki je prava narodna potreba. Mesto Kijev, sred šč. Male Rusije že davno slovi po krasnih glasovih in glasbeni nadarjenosti svojih prebivalcev. Zavod bode imel tri tečaje, pouk bode brezplačen. Posebno se bodo učenci poučevali v cerkvenem petju in v zborih, katere namerava uvesti Slavjanski v Kijevskih cerkvah. Bolj nadarjeni učenci odhajali bodo po dovršenem pouku na konzervatorij; ostale pa bode namestil Slavjanski za organizacijo in vodstvo cerkvenih zborov po deželi.

* (Anarhisti na Francoskem in Španskem.) V Parizu dobil je krvnik Deibler grozilna pisma, ki mu prete s smrtjo, ako bi usmrtil Vailanta, ki je vrgel bombo v parlamentu. Stari krvnik, ki je že tolikim zločincem pomagal na oni svet, je vznemirjen in želi, da ga upokoje, tembolj, ker je že 70 let star. — V vasi Cuevas blizu Barcelone našla je policija popolnoma urejen laboratorij anarhistov in zaplenila mnogo steklenic nitroglicerina in 40 že napolnenih bomb.

* (Kolarovo slavnost) priredila je „češko-slovenska beseda“ v Varšavi. Poleg glasbenega dela so bila predavanja v českem, slovaškem, ruskem in poljskem jeziku.

* (Anarhistični naklepi v Solnogradu) Pred nekaterimi dnevi je dobil načelnik postaje državnih železnic v Solnogradu zaporedoma dva tiskana pisma, v katerih se mu naznanja, da se bode razstrelilo postajno poslopje. Ukrenilo se je vse potrebno, da se prepreči nesreča, ako bi slučajno bila pisma resna.

* (Sir George Elliot) znameniti posestnik velikih premogovih jam na Angleškem, ki je umrl te dni v Londonu, v 87. letu svojo dobo bil je pravi „selfmade man“. Od prostega delavca v rudniku povzdignil se je do prvega posestnika rudnikov na Angleškem. L. 1866. bil je na čelu društva, ki je položilo prvi brzojavni kabel mej Angleško in Ameriko.

Književnost.

— Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Urejuje Anton Koblar. Sešitek 6 ima to-le vsebino: Dr. M. Murko: Tri hrvaške listine iz Kostanjeviškega samostana; — A. Koblar: Cesta čez Ljubelj in ljubeljski piramidi; — P. Radics: Valvasorjeva pisma v Londonu; — A. Koblar: Valvasor vojak; — Janko Barlč: Pisanice iz Bele Krajine; — S. Rutar: Iz vatikanskega arhiva; — A. Koblar: Drobtinice iz furianskih arhivov; — S. Rutar: Razkopavanje na Magdalenski Gori; — S. Star: Star gotski kelih v cerkvi na Tabru; — F. L.: Zvonjenje ob hudi uri; — Slovnstvo o domobranstvu slovenskih dežel; — Nemške publikacije „Muzejskega društva“.

— Mittheilungen des Musealvereines für Krain. Herausgegeben von dessen Ausschusse. Sechster Jahrgang. Erste Abtheilung: Historischer Theil. Laibach 1893. Str. 144; — Zweite Abtheilung: Naturkundlicher Theil. Str. 153. — O le tošnjih publikacijah izpregovorimo v kratkem obširneje, zato zadoščaj danes samo to naznanilo.

— Argo, Zeitschrift für krainische Landeskunde, ima v št. 12 to-le vsebino: Reiseskizzen aus Italien: — Der Rechtslehrer Dr. Fr. X. Jellenz und dessen Büste in Innsbruck: — Das fürstbischöfliche Priesterseminar und die theologische Lehranstalt zu Laibach.

— Popievke za četiri muška grla Skladao M. B. Rašan iz Istre. V Zagrebu, vlastitom nakladom, tiskom Dioničke tiskare. Tako je naslov lični kojižici v veliki osmini, obsejajoči na 24 straneh 14 zborov in čveterospevov za moške glasove, ki utegnejo dobro služiti tudi slovenskim pevskim društvom, ker itak novejših skladb te vrste nimamo premnogo. Ker je skladatelj polovico čistega dohodka namenil v plemenito svrhu, namreč novemu šolskemu „društvu sv. Cirila in Metoda za Istro“ ne dvomimo, da bodo tudi slovenski rodoljubi prav marljivo segali po knjigi, kateri je cena 1 gl. Ker itak v kratkem spregovorimo obširneje o nekaterih drugih glasbenih pojavih poslednjega časa bodemo se ozrli tudi na to zbirko in povedali kaj več o njej. Že danes pa jo toplo priporočamo glede na plemeniti rodoljubni namen, s katerim jo je izdal skladatelj.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celovec 30. decembra. Slava beli Ljubljani! Zmagala si v pravični stvari, sebi v čast in vsem pravim Slovencem v ponos! Porazeni so klevetniki! Celovski narodnjaki.

Dunaj 30. decembra. „Gegenwart“ poroča, da je 85 nižjeavstrijskih duhovnikov nakrat podpisalo nezaupnico grofu Hohenwartu radi njegovega držanja pri Taaffeovi predlogi za volilno reformo in pri sestavi kabineta, ker se je pregrešil zoper konservativna načela. Podpisovanje se nadaljuje.

Dunaj 30. decembra. „Wiener Zeitung“ prijavlja potrjeni zakon, s katerim se podaljša veljavnost zakona o lokalnih železnicah, potem zakon, s katerim se podržavijo železniške proge avstrijske družbe za lokalne železnice in domobranski zakon.

Praga 30. decembra. Z ozirom na nečuvane napade na mladočeško stranko zaradi umora Rigoletta izjavil v včerajšnji seji deželnega zbora posl. dr. Engel v imeni mladočeškega kluba, da se stranka zaveda svoje sile in da zato brez strasti deluje za svoje smotre, da ni z rečenim umorom v nikaki zvezi, da deluje v zmislu čeških tradicij in da v srci mladine obuja pravi patrijotizem in človekoljubje. Zato se stranka svojim načelom pod nobenim pritiskom ne bo odrekla.

Praga 30. decembra. Tajnik kluba mladočeških poslancev Čížek, ki je bil svoj čas obsojen zaradi neke rabuke pri češki deželni razstavi, in kand. med. Dutka bila danes prijeta in izročena kaz. sodišču, ker leti na nju sum, da sta pospeševala prizadevanje „Omladine“. V njihovih stanovanjih našla policija mnogo važnega materiala.

Budimpešta 30. decembra. Listi vzdržujejo vest, da odstopi domobranski minister baron Fejervary, in sicer zaradi diferencij z vojnim ministrom.

Rim 30. decembra. Minister kraljevske rodovine, Ratazzi, podal ostavko.

Amsterdam 30. decembra. Delavci uprizarjajo dan na dan večje ali manjše izgrede. Tudi iz manjših mest se poroča o močnem revolucionarnem gibanju.

Uredništvo „Slov. Naroda“

P. f.

Poslano.*)

(Tiskano kot inserat.)

Čakal sem, a čakal sem zaman — „druge“ in „tretje“ ponovljene izdaje veleduhovitega replikando-odgovora, ki sta ga meni, preudano podpisane mu blagoizvolili poslati tukajšnja slavna gostilničarska zadruga in slavna zadruga mesarjev na zadnje moje „Proti-poslano“.

Kako lično in mično se pač zrcali v inseratnem delu „Slov. Naroda“ št. 294. ta izredni zadržno-duševni proizvod, ki spaja v sebi vse mogoče vrline ter se zlasti odlikuje po estetično-finem tonu, v katerem se pisan, tako da brez težkoče takoj na prvi hip lahko spoznaš, kaki duh navadno vejé in vlada po — „zadružnih krčmah in mesnicah!“ Le škoda, da se ni na osobito čast obeh zadružniških gospodov načelnikov — kakor prvo „zadružno poslano“ — i to zares mojstersko delce ponatisnilo in triplo!

Čudno, da se to ni zgodilo... Ne vem, je-li v „zadružnem mošnjčku“ zmanjkalo drobiža za dragi trikratni inserat, ali je pa gospôdo morda tako grozovito potrl popolni „fiasko“, ki ga je s prvim svojim „Poslanim“ doživela po zaslišani nasprotnega odgovora, ki je bil — kakor se kaže — tako uničujočega učinka, da je celó na gospode „zadružničarje“ same napravil tako silen utis, da se — kakor v najnovjšem „Poslanem“ sami izjavljajo — ne mislijo več spuščati v nikako polemiko v kočljivem vprašanju, katero so baš oni s tolikim „pompom“ privlekli na dan.

Prav rad verjamem, da se naši „zadružničarji“ ne marajo spuščati v nadaljnjo polemiko v zadevi, za katero jim baš nedostaje stvarnih razlogov; zato se pa tudi niti preveč ne čudim, če oni čitateljem najnovjšega svojega „Poslanega“ mesto potrebnih argumentov nudijo v slast le neko slabo „garnirano rihto“, ki pa je nekako preveč polita s „svinjsko polivko“ prav dvomljive vrednosti, da bi bila sploh dobro prebavljiva tudi za še tako utrjeni želodec!

Da, da, gospodom „zadružničarjem“ se je močno zmedlo in zdaj prav za prav že sami več ne vedo, kaj da prav hočejo; zato pa v svoji skrajni obupnosti kličejo na pomoč slavni mestni magistrat, „kateri naj blagovoli njih srčne želje izpolniti, določiti mejo mej tedenskim in let-

*) Za vsebino tega sestavka je uredništvo le v toliko odgovorno, v kolikor zakon veleva.

nimi sejmi in le na mesečnih in letnih sejmih dovoljevati eksportnim kupcem kupovanje pred 10. uro, zato pa varovati tukajšnje konsumente ob sredah in sobotah pred predkupovanjem, kerta dva dneva šenista bila privilegovana javnimi sejmi“.

Bože moj! Ali ste „krčmarski in mesarski zadružničarji“ z Vašima gospodoma načelnikoma vred restakiingnorantje, ali pa tiči v Vaši trdi koži res tako malo moža, da hočete zgolj Vašemu egoizmu na ljubo obstoječe jasne postavne določbe v tem oziru naravnost utajiti?! Ali Vam je za deželno stolno mesto Ljubljansko veljavni tržni red z dne 4. maja 1884. leta res do cela neznan? Evo Vam ga v izvlečku!

Glede najpoglavitejših, na predležeče vprašanje nanašajočih se določil glasi se doslôvno tako-le:

Tržni red

živinskim semnjem v deželnem stolnem mestu Ljubljani.

§ 1.

V mestu Ljubljanskem je po dvorne pisarne dekretu z dne 5. junija 1827. l., št. 15.237, in po razpisu c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 28. februarja 1876. l., št. 9869, naslednjih 17 živinskih semnjev:

- 1.) Tretji ponedeljek po sv. Treh Kraljih;
- 2.) prvi ponedeljek meseca maja;
- 3.) prvi ponedeljek po sv. Petru in Pavlu;
- 4.) prvi ponedeljek po Malem Šmarinu;
- 5.) prvi ponedeljek po sv. Leopoldu;
- 6.) vsakega meseca 8. dan.

Ako bi kateri pod točko 6. navedenih živinskih semnjev prišel na nedeljo ali praznik, tedaj se preloži živinski semenj na prvi delavnik po tej nedelji ali tem prazniku.

Vrhu tega je vsak tržni dan v tednu semenj za prašiče in drobnico.

§ 2.

Na teh 17 živinskih semnjev, ki so navedeni v § 1. pod točko 1. do 6., dopuščeno je prignati naslednja živinska plemena:

- a) konje;
- b) govejo živino, namreč: bike, vole, krave, junce, telice, teleta;
- c) kozle, koze, kozličje;
- d) ovne, skôpce (koštrune), ovce, jance;
- e) prašiče.

Na živinske semnje, ki so vsak tržni dan v tednu, je pa dopuščeno prignati samo naslednja živinska plemena:

- a) teleta;
- b) kozle, koze, kozličje;
- c) ovne, skôpce (koštrune), ovce, jance;
- d) prašiče.

§ 3.—20.

(Tržnega reda razna druga določila.)

§ 21.

V §§ 3. do 20. tega tržnega reda predpisana določila veljajo tako za 17 pravih, v § 1. pod točko 1 do 6 navedenih živinskih semnjev, kakor tudi za semnje, ki so vsak teden ob navadnih tržnih dneh za prašiče in drobnico.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 4. maja 1884.

Baron Winkler l. r.

Priloga A

k tržnemu redu za živinske semnje mesta Ljubljanskega.

Cenovnik o tržnih pristojbinah, katere se v deželnem stolnem mestu Ljubljani plačujejo ob 17 živinskih semnjih in ob semnjih, ki so vsak teden navadne tržne dni za prašiče in drobnico:

- 1.) tržna pristojbina od konja, bika ali vola 40 kr.
- 2.) tržna pristojbina od krave, junca ali telice po 30 "
- 3.) tržna pristojbina od teleta ali prašiča po 15 "
- 4.) tržna pristojbina od kozla, koze, kozličja, ovna, skôpca (koštruna), ovce ali janca po 10 "

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 4. maja 1884.

Baron Winkler l. r.

Ko beli dan so jasne citirane postavne določbe našega tržnega reda, gospodje „zadružničarji“! Kaj torej čvekate, „da tržna dneva ob sredah in sobotah šenista privilegovana javnimi sejmi?“ Ali hočete mar s tem slepiti javno mnenje, da bi taisto tako pridobili za svoje naklepe? Ne, to se Vam ne bo posrečilo! Javno mnenje se je že odvrnilo od Vas, ker le predobro vé, da so Vaše zahteve — ki so v dijametralnem protislovju z obstoječimi zakoni — povsem neosnovane in neopravičene, ker baš izvirajo zgolj iz grde sebičnosti in še grše zavisti!

Na šibkih nogah stoji stvar, ki jo Vi, gospodje „zadružničarji“, za silo še zastopate, da bi veličanska blamaža, ki Vas je v javnosti tako nepričakovano dohitela, ne bila preočitna; zato pa le hitite in zopet ošabno konstatujte na vsa usta, češ, kako umestno da je bilo Vaše „zadružno poslano“, kajti — res je — oglasil se je zopet „jeden“ in to menda ne brez uzroka... Prav značilno za umestnost ali neumestnost „zadružnih poslanih“ je pa nadalje tudi to, da je bilo „prvo poslano“ soppodpisano in od gg. J. Lenče, I. Škerjanec, Andrej Druškovič, Ign. Druškovič in I. Tosti, dočim se je drugo poslalo mej svet brez teh navedenih soppodpisov. Najbrž je večina imenovanih gospodov slepo podpisala „prvo poslano“, ker jim je baje tako velevala nepogojno neka tajna moč, kateri tudi pravimo „esprit de corps“; v drugo pa so si baš imenovani gospodje ohranili vsaj toliko čuta dostojnosti, da niso več marali javnosti izročati soppodpisa na „Poslanem“, ki po vsi pravici in v prvi vrsti zasluži tisti vulgarni epitheton, kateri sta imenoma podpisana zadružniška načelnika porogljivo nadela meni kot trgovcu s prašiči.

Le tako naprej, dokler je še vetra kaj — a zapomnite si tudi: da je vsikdar treba čuti dva zvona, da se resnica prav spozna! Dakle na svidenje, če bi Vas, gospôda, le še gnala kakšna neosnovana „zadružna želja“ v javnost — na spolzki led!

V Ljubljani, 29. decembra 1893.

Eliza Predović,
veletržec s prašiči.

Narodno zdravilo. Tako se smé imenovati bolesi utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano „Moll-ovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici 90 kr. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj od dveh steklenic se ne pošilja. 2 (18—17)

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Štev. 245. Pr.

Zahvala.

Njega prevzvišenost milostivi gospod knez in biskup dr. Jakob Missia je blagoizvolil povodom novega leta mi poslati dve sto goldinarjev za uboge.

Usojam se objavljati ta blagotvorni čin in zajedno v imé ubozih, kateri bodo prejeli podpore iz darovanega znaska, plemenitemu dobrotniku izrekati tem pôtém najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, 29. dan decembra 1894.

Župan Grasselli m. p.

Izviren igrokaz.

Začetek ob 1/8. uri zvečer.

Štev. 32.

Deželno gledališče v Ljubljani.

Dr. pr. 560.

V ponedeljek, dné 1. januarja 1894.

Otôk in Struga.

Igrokaz v štirih dejanjih. Po noveleti istega naslova dramatizova: Ignacij Borštnik. Režiser gosp. Ignacij Borštnik.

Začetek točno ob 1/8. uri, konec ob 10. uri zvečer.

Dramatično društvo.

Pri predstavi svira orkester slavnega pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27.

Ustopnina:

Parterni sedeži od I. do III. vrste 70 kr., od IV. do VIII. vrste 60 kr., od IX. do XI. vrste 50 kr. — Balkonski sedeži I. vrste 50 kr., II. vrste 40 kr., III. vrste 40 kr. — Galerijski sedeži 30 kr. — Ustopnina v lože 50 kr. — Parterna stojišča 40 kr. — Dijaške in vojaške ustopnice 30 kr. — Galerijska stojišča 20 kr.

Sedeži, lože in ustopnice se dobivajo v stari čitalnični trafiki v Selenburgovih ulicah in na večer predstave pri blagajnici.

V abonement na sedeže se ustopi lahko vsak dan.

Blagajnica se odpre ob 7. uri zvečer.

Prihodnja predstava bode v četrtek, dné 4. januarja 1894.

Tucl:

29. decembra.

Pri Slonu: Stroheim z Dunaja. — Vos z Reke. — Marold, Ried iz Ljubljane.
Pri Maliči: Kolesnik iz Zagorja. — Globočnik iz Kranja.

Dunajska borza

dné 30 decembra t. l.

Skupni državni dolg v notah	97	gld.	75	kr.
Skupni državni dolg v srebru	97	"	50	"
Avstrijska zlata renta	118	"	35	"
Avstrijska krona renta 4%	96	"	45	"
Ogerska zlata renta 4%	116	"	80	"
Ogerska krona renta 4%	94	"	45	"
Avstro-ogerske bančne delnice	1000	"	—	"
Kreditne delnice	347	"	25	"
London vista	124	"	45	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	61	"	19	"
20 mark	12	"	22	"
20 frankov	9	"	91 ¹ / ₂	"
Italijanski bankovci	44	"	10	"
C. kr. cekini	5	"	89	"

DNé 29. decembra t. l.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	144	gld.	50	kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	194	"	50	"
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	129	"	50	"
Zemlj. obč. avstr. 4 ¹ / ₂ % zlati zast. listi	122	"	—	"
Kreditne srečke po 100 gld.	196	"	25	"
Ljubljanske srečke	25	"	50	"
Rudolfove srečke po 10 gld.	23	"	50	"
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	152	"	50	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	273	"	—	"
Papirnat rubelj	1	"	32 ¹ / ₄	"

Zahvala.

Vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so nam povodom smrti predraga našega soproga, očeta, brata, starega očeta in tasta, gospoda

Mihaela Kustra

nadučitelja in posestnika

svoje sočutje na tako lep način izkazovali, vsem, kateri so predragemu rajniku spremili k večnemu počitku, zlasti darovateljem prekrasnih vencev in gg. pevcev za ginjačo petje, izrekamo svojo prisrčno zahvalo. (1301)

Kranj, dne 29. decembra 1893.

Žalujoči ostali.

Iščejo se nujno:

mlajša gospodinja, kuharica za graščino, več gostilniških kuharic, zaračunajajoča natakarica v priznani dobri gostilnici, gozdni čuvaj za graščino blizu Ljubljane, sme bit tudi oženjen, več deklet za vsako delo (tudi začetnice) itd. itd. — Več v posredovalnici G. FLUX, Breg št. 6. (1304)

Odda se v najem eventuelno se prodaja posestvo s zemljiščem

prav prikladno za gostilno, blizu kolodvora, v Kurji vasi št. 20 pri Ljubljani. (1294—1)

JANEZ OGRIS

puškar

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

izdeluje in prodaja vsakovrstne nove puške in revolverje ter vse lovske priprave, patrone ter drugo streljivo po najnižjih cenah. — Puške so vse preiskušene na ces. kr. izkuševališči ter zaznamovane z znamko tega zavoda. (438—36)

Za izbornost blaga jamči izdelovatelj. — Stare puške popravljajo se ceno. — Ceniki pošiljajo se brezplačno.

Najboljše voščilo svetá!

Fernolendt
voščilo za čevlje.

Ces. kralj. dež. priv.

tovarna utem. l. 1835
na Dunaji.

To voščilo brez galice (vitrija) se lepo črno sveti ter vzdržuje usnje trpežno.

Povsod v zalogi. (801-22)

Zaradi ponarejanj naj se pazi natanke na moje ime

Fernolendt.

Dne 31. decembra v hotelu „Pri Slonu“ velika Silvestrova slavnost s koncertom vojaške godbe.

Začetek ob 8. uri.

Vstopnina 20 kr.

Z velespoštovanjem

(1291)

Iv. Mayer.

„Slovanski Svet“

stopivši sedaj v VII. leto, izhaja v Trstu 10. in 25. dne vsakega meseca na 20 velikih straneh dobrega papirja. Program mu je kulturnoslovanski, zagovarja nacionalno avtonomijo za vsak narod avstro-ogerski, zajedno kot najboljši sredstvo v dosedaj raznih državnih historijskih prav. Obraca se proti sedanjim zunanji politiki in proti dualizmu ter je za skupno slovansko opozicijo proti sedanjim cislitavski koaliciji. Dokazuje potrebo skupnega literarnega jezika za vse Slovence za znanstvene in skupne namere potem potrebo cerkvene organizacije med zapadnimi Slovani v smislu cirilometodijske cerkve in potrebo cirilice ne le v cerkvi, ampak tudi v literaturi zapadnih Slovanov. Priobčuje beletristiko iz raznih slovanskih jezikov v izvorniku in prevodu ter prepise slovanskih tekstov z latinico na cirilico. Poroča o kulturno važnih dogodkih in delih vseh Slovanov ter navaja in razgovarja po vsebini slovansko književnost in časopise v posebnem oddelku. Na vse te strani sodelujejo izkušeni, večji, učeni sotrudniki iz srede raznih slovanskih narodov. Posebe opozarjamo, da začnemo l. 1894. priobčevati večjo kritično razpravo o zgodovini cirilometodijske cerkve med Slovani v obče, Jugoslovani posebe in s posebnim ozirom na Slovence. „Slovanski Svet“ stoji na vse leto 4, na pol leta 2 in na četrt leta 1 gld., za učitelje, učiteljice in dijake na leto 3 gld. 60 kr. Naročnina se pošilja upravnistvu v Trst.

Uredništvo „Slovanskega Sveta“

(1299)

v Trstu

Vsem svojim p. n. gostom, prijateljem in znancem izreka

k novemu letu
najprisrčnejša vošila

proseč nadaljnje naklonjenosti

Fran Ferlinz

z obitelji.

(1289)

Vsem mojim p. n. gospodom gostom, prijateljem in znancem

presrčno voščilo
za novo leto 1894.

Z velespoštovanjem

(1298)

Henrik Höselmayer

restavratör, hôtel „Pri Maliči“ v Ljubljani.

Vsem velespoštovanim gostom, prijateljem in znancem
najboljša vošila

povodom

(1302)

novega leta.

V Ljubljani, 30. dec. 1893.

Ivan Mayr in soproga.

restavracija „Pri Slonu“.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1893.

Nastopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmund, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Linz, Budejovice, Pízen, Marijine varo, Eger, Francove varo, Karlove varo, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 06 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.

Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj.

Ob 4. uri 20 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genova, Pariz, Linz, Ischl, Budejovice, Pízen, Marijine varo, Eger, Francove varo, Karlove varo, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 5. uri 55 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Draždane, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Pízen, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Ischla, Gmundena, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Trbiža.

Ob 11. uri 27 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Draždane, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Pízen, Budejovice, Solnograda, Ischla, Gmundena, Linca, Steyra, Pariza, Genova, Curiha, Bregence, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Inomosta, Ljubnega, Celovca, Pontabla, Trbiža.

Ob 4. uri 53 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiža.

Ob 9. uri 27 min. zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiža.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 6. uri 25 min. zjutraj v Kočevje.

Ob 12. „ 00 „ opoldne „ „

Ob 6. „ 10 „ zvečer „ „

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 8. uri 10 min. zjutraj iz Kočevja.

Ob 1. „ 01 „ popoldne „ „

Ob 8. „ 46 „ zvečer „ „

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

Ob 7. uri 18 min. zjutraj v Kamnik.

Ob 2. „ 05 „ popoldne „ „

Ob 6. „ 50 „ zvečer „ „

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 51 min. zjutraj iz Kamnika.

Ob 11. „ 15 „ dopoldne „ „

Ob 6. „ 20 „ zvečer „ „

(12—283)

Spretnega pisarja

vzprejme takoj.

Emil Orožen,

c. kr. notar v Trebnjem.

(1295)

Restavracija „pri Lipi“.

Vsem cenjenim p. n. gostom, prijateljem in znancem želita

(1296)

veselo in srečno novo leto

Ljudevit in Marija Fantini.

Vsem mojim spoštovanim naročiteljem

prisrčno vošilo

za novo leto 1894

zajedno se zahvaljujem za meni dosedaj izkazano zaupanje in se priporočam tudi za naprej z obljubo, da bodem tudi v novem letu vselej točno in solidno postregel.

Z velespoštovanjem

(1303)

Bertram Schmelzer

izdelovalec stolov.

Pred Prulami št. 3.

O priliki

novega leta 1894

izreka vsem p. n. častitim gostom

najprisrčnejša vošila.

Ivan Tosti s soprogo

(1300)

gostilničar

„Pri avstrijskem cesarji“.

Komi in učenec

slovenščine in nemščine vešča, vzprejmeta se z novim letom v specerijsko trgovino. Ponudbe na Julija Ivanetič-a, trgovca v Celovcu. (1282-3)

Tinct. capsici compos. (PAIN-EXPELLER)

pripraven v Richtrovi lékárni v Praze, všeobecně známý, bolesti utišující domácí lék k mazání, jest na skladech ve většině lékáren, láhev po 1 zl. 20 kr., 70 a 40 kr. — Při kupování třeba se míti dobře na pozoru a přijmouti jen láhev s ochrannou známkou „kotvou“ jakožto pravé. Ústřední zásylatelství: Richtrova lékárna „U zlatého lva“ v Praze.

(09-106)

Pravi zaklad

za nesrečne žrtve samoskrumbe (onanije) in tajnih razpašnostij je izborna delo

Dra. Retau-a Sebeohrana.

Česko izdanje po 80. nemški izdaji. S 27 podobami. Cena 2 gld. a. v. Čita naj je vsakdo, ki trpi na strašnih posledicah te razuzdanosti, resnični njegovi pouki rešijo vsako leto na tisoče bolnikov gotove smrti. Dobiva se v založni knjigarni „Verlags-Magazin R. F. Bierer“ v Lipskem (Sasko), Neumarkt 34, kakor tudi v vsaki knjigarni. (291-42)

Glasovita

radi svojega učinka, odlikovana radi svojih zdravilnih lastnostij s častno diplomom in zlato svetinjo na razstavi v Londonu in Parizu, z zlato svetinjo v Bruslju in Tunisu.

Želodčna tinktura

lekarja G. PICCOLI-ja v Ljubljani je vspešno dietetično sredstvo, katero krepi in zdravi želodec, kakor tudi opravi prebavnih organov izbornu pospešuje. (173-50)

Izdelovatelj razpošilja jo proti povzetku zneska v zabojih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., po 55 steklenic (zaboj tehta 5 kg) za 5 gld. 26 kr. — Poštnino plača vedno naročnik.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Išče se

naobražena in vešča gospodičina

ki bi prevzela na račun gostilnico in trgovino z mešanim blagom.

Prednost ima ona gospodičina, ki se more izkazati s spričevalom, da je lepega vedenja, da je trgovino izučila in da je vešča hrvatskega ali slovenskega jezika v govoru in pisavi. Treba jej je udi priporočbe od kake dobre hiše Obrne naj se na Dragotina Žagar-ja, trgovca in fotografa v Prezidu, via Rakek. (1277-4)

Na najnovejši in najboljši način

umetne

(694-51)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živeca

zobozdravnik A. Paichel, poleg čevljarskega mostu, v Köhler-jevi hiši, I. nadst.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 5.

Vizitnice

priporočila (53-26)

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Odlikovan na svetovni razstavi (1886) v Čikagi s svetinjo. (10)

ÜBERALL VORRÄTHIG 17 MEDAILLEN

LEICHTLÖSLICHER CACAO

Ausgabe 4 K^o 200 TASSEN Nährhalt

Ojni ekstrakt za uho

od c. in kr. sekund. zdravnika dr. Šipek-a. Ta ekstrakt priporočajo zaradi sigurnega uspeha že več let avtoritete, ker odpravi vsako neprirojeno gluhost, uklanja takoj slab posluš, usmrti tok in vsako ušesno bolezen; dobiva se proti doposliljavi gld. 1-70 v vsej Avstro-Ogerski frankovano po pošti iz lekarn: glavna zaloga v lekarni „pri sv. Duhu“ g. Ede pl. Tomaya, v lekarni gosp. Ant. Kögla in v mestni lekarni v Zagrebu; nadalje pri Zannetti-ju v Trstu; Jožefu Cristofolletti-ju v Gorici; na Dunaji pri c. in kr. vojni poljski lekarni, na Stefanovem trgu št. 8, in pri lekarju Twerdy-ju, Mariahilferstrasse 106. — Prigito blago se dobiva samo v steklenicah z utisnjenim napisom: c. in kr. sekund. zdravnik dr. Šipek na Dunaji. (1161-5)

Vozni listki v Sev. Ameriko

(360-39)

pri

nizozemsko-ameriški parobrodni družbi.

I Kolowratring 9 IV Weyringergasse 7 DUNAJ.

Izborna postrežba. Najnižje pasažirske cene. Pojasnila zastoj.

Dr. Friderika Lengiel-a Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrti njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepilo; ako se pa ta sok po predpisu izumitelja pripravi kemičnim potom kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer z njim obraz ali drugi deli polti, očijo se že drugi dan neznatne luskinje od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgleda na obrazu nastale gube in kožave pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeluje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečino, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gld. 1.50. (234-22)

Dr. Friderika Lengiel-a BENZOE-MILO.

Najmilejše in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašče pripravljeno, 1 komad 60 kr.

Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkóczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vsprejema W. Heun, Dunaj, X.

Primerna

novoletna darila!

Frid. Hoffmann

urar, Dunajska cesta, Ljubljana.

Priporočajo svojo veliko zalogo vsake vrste žepnih ur, zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi ur z nihalom, stenskih in ur z budilnikom samo dobre do najfinejše kakovosti po najnižjih cenah. Specialitete in novosti v žepnih urah, kakor tudi ure z nihalom, stenske ure in ure z budilnikom so vedno v zalogi. (1247-5)

Popravki se izvršujejo dobro in solidno.

L. Luser-jev obliž za turiste.

Gotovo in hitro upljuje sredstvo proti kurjim očesom, žuljem na podplatih, petah in drugim trdim praskam kože.

Dobiva se v lekarnah.

Ta obliž dobiva se le v jedne veliki po 60 kr. Zahtevaj izrecno Luser-jev obliž za turiste. Veliko priznanih pisem je na ogled v glavni razpošiljalnici: L. Schwenk-a lekarna (302) Melding-Dunaj. Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno z-amko in podpis, ki je tu zraven; torej naj se pazi in zavrne vse manj vredne ponaredbe.

Pristnega imajo v Ljubljani J. Svoboda, U. pl. Trnkóczy, G. Piccoli, L. Grečel; v Rudolfovm S. pl. Sladovič, F. Haika; v Kamniku J. Močnik; v Celovcu A. Egger, W. Thurmwald, J. Birnbacher; v Brezjah A. Aichinger; v Trgu (na Koroskem) C. Menner; v Beljaku F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Gorici G. B. Pontoni; v Wolfenbergu A. Huth; v Kranju K. Savnik; v Radgoni C. E. Andrien; v Idriji Josip Warte; v Radovljici A. Roblek; v Celju J. Kupferschmid.

Otvoritev pekarije.

Častitemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel staro, dobro znano

A. Pernétovo pekarijo

v Špitalskih ulicah

katero bom vodil dalje pod svojim imenom. — Pekel bom trikrat na dan svež kruh in isto tako domač kruh.

Priporočam se slavnemu p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljubujem, da bom cenjene naročitelje vedno dobro in cenó postregel.

Z velespoštovanjem

Anton Dečman

pekovski mojster.

(1:54-3)

Ceneje goveje meso!

Z novim letom 1894 počenši prodajam goveje meso po sledečih znižanih cenah:

1 ko. zadnje po 56 kr.
1 „ sprednje „ 46 „

Zahvaljujoč se svojim p. n. prejemnikom za dosedanje obisk, priporočam se i nadalje.

Z odličnim ščovanjem

(1284-1)

Milan Kozak

mesarski mojster

v Slonovih ulicah šte. 4.

CHOCOLAT MENIER

! Največja tovarna na svetu !

Vsak dan se proda: (1148-7)

50.000 kilo.

Dobiva se v vseh specerijskih, delikatesnih prodajalnicah in konditorijah.

Tvrđka

Frana Detter-ja

v Ljubljani, na Starem trgu št. 1

priporoča svoje

šivalne stroje in slamoreznice.

Tu se tudi proda po nižani ceni samo nekoliko rabljena, tatov in ognja varna (1188-10)

večja blagajnica.

Solidne, zložne, močne
in čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica
za upogneno
pohištvo samo iz napo-
jenega masivnega lesa

Josipa Verbič-a

v Bistri, pošta Borovnica. (345-40)

Od prvega
do zadnjega januarja 1894

prodajalo se bode v trgovini

Fr. Petrič-a

v Špitalskih ulicah

raznovrstno (1292-1)

zimsko blago

za moške in ženske obleke
pod tovarniško ceno.

Preselitev trgovine v Kamniku.

Slavnemu občinstvu uljudno javljam, da sem se preselil

v svojo lastno hišo tik farne cerkve št. 15

v Kamniku v predmestju na Šutni

in bodem tu otvoril na novega leta dan

prodajalnico specerijskega blaga

in

kupčijo z vinom in žganjem.

Priporočam se prav uljudno v obilo nakupovanje, zagotav-
ljajoč uljudno postrežbo s svežim in dobrim blagom po možno
nizki ceni.

Z velespoštovanjem

Anton Svetic

trgovec.

(1278-2)

Lekar **A. Hofmann, Klosterneuburg** pri Dunaji,
priporoča že mnogo let preskušeno, bo-
lesti utešujoče domače
sredstvo

konc. mazilo za ude (protinova
tekočina)
v steklenicah po 50 kr. ali 1 gld., po pošti 15 kr. več,
Dobiva se v lekarnah in pri glavni zalogi: lekarnar
**A. Hofmann, Kloster-
neuburg.**

Staroznana

gostilna „Pri pošti“ v Jesenicah

tik cerkve, blizu železniške postaje, deset minut oddaljena od železniške tovarne (s 1000
delavci), po leti od tujcev in turistov dobro obiskovana, s prostornimi sobami,
salonom in lepim kegljiščem,

se odda s 1. junijem 1894 na račun, ev. v najem.

Ponudbe vzprejema lastnik **Alojzij Schrey**, c. kr. poštar v **Jesenicah**
na **Gorenjskem**. (1268-2)

Pristne ruske

gumijevе vrhne čevlje

prodaja v vsaki velikosti (1236-3)

J. S. Benedikt

v Ljubljani, na Starem trgu.

Orodja za listnato žaganje v kasetah
(Laubsägewerkzeuge)

drsalnice

sobna telovadna orodja

različne

petrolejske svetilke

priporoča za (1246-7)

novoletna darila

Andr. Druškovič

trgovec z železnino, na Mestnem trgu št. 10.

P. n.

Podpisanec uljudno naznanja p. n. cenjenemu občinstvu,
da bode

trgovino
s specerijskim in kolonijalnim blagom
in z vinom

na drobno in na debelo, ki jo je že prevzel od gospoda

Janeza Luckmann-a

koj po novem letu premestil

v Schleimerjevo hišo v Šelenburgovih ulicah št. 4

nasproti stari čitalnici.

Z velespoštovanjem

Anton Stacul

trgovec

(1283-1)

naslednik g. Janeza Luckmann-a.

Mala oznanila

V „Národní Tiskarni“ so izšli ter se dobivajo tudi pri gospodu Antonu Zagorjanu in pri družih knjigo-tržcih nastopni koledarji za leto 1894:

Stenski koledar

za leto 1894.

Cena komadu 25 kr., po pošti 28 kr.

Skladni koledar

za leto 1894.

Cena komadu 50 kr., po pošti 55 kr.

Dijaški koledar

za l. 1893/94.

Cena komadu 60 kr., po pošti 65 kr.

Pod Trnovo št. 2.

Veliko zalogo

Klobukov

priloga
J. Soklič.

Gledališke ulice št. 6.

J. Levec (64)

trgovina z deželnimi pridelki
v Ljubljani, pri mesarskem mostu

Kupuje vsakovrstne rastline, semena, korenine, rože za zdravila, kakor Arnikove rože, Sentjanžve korenine, bele kresnice, češminova zrna, smrekovo seme, tršljikovo lubje, ržene rožičke in druge poljske pridelke. Seno za konje in govejo živino v večjih množinah. Trgovina z raki. Blago kupuje po najvišjih cenah.

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval (66)

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakešna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. Pri zunanjih naročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

FRAN S. BARAGA

— slikar — (405) 1

na Emonski cesti št. 10

priloga se p. n. občinstvu in visokochastiti duhovščini za slikanje cerkv, znamenj, novih stavb, sob, za barvanje hiš sgrafito, za firme in dekoracije po najnovejših uzorcih in po najnižjih cenah.

Jos. Stadler

stavbeni in galanterijski klepar in uradno potrjeni vodovodni instalatör na Starem trgu št. 15

priloga se za vsa v njegovo stroko spadajoča stavbinska dela v mestu in na deželi, kakor tudi za popravila. **Vodovodne naprave** vsake vrste prevzemlje ter z vso natančnostjo in poročtom izvršuje. — Troškovniki pošiljajo se na zahtevanje zastoj. (67)

R. Ranzinger

spediter

na Dunajski cesti št. 15

prevzema vsakovrstne izvožnje in dovožnje na c. kr. državni in c. kr. priv. južni železnici z zagotovilom točne in cene izvršbe. (65)

Ustanovljeno leta 1847.

J. J. NAGLAS

tovarna pohištva

v Ljubljani, Turjaški trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvorec).

Zaloga jednostavnega in najfinerega lesenega in oblazinjenega pohištva, zrcal, strugarskega in pozlatarskega blaga, pohištvene robe, zavese, odeje, preprog, zastiral na valjeh, polknov (žaluzij). Otroški vozički, železna in vrtna oprava, nepregorne blagajnice. (69)

Restavracija „Pri Zvezdi“

cesarja Josipa trg.

Velik zračni vrt, stekleni salon in kegljišče.

Priznana izvrstne jedi in pijače in skupno obedovanje.

(70) **F. Ferlinc**, restavratör.

F. BILINA & KASCH

Židovske ulice št. 1

priloga svojo bogato zalogo vseh vrst **rokovic**, tako od usnja (lasten izdelek), kakor tudi od drugega blaga. **Kirurške obveze** (le lasten izdelek), jamčeno najboljše vrste, z raznimi kirurškimi pripravami. Velika izbira **kravat**, **hlačnikov**, **krtač**, **glavnikov**, **mila** in **parfumov**. Vse po najnižjih cenah.

Josip Reich

Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4

priloga čast. občinstvu dobro urejeno **kemično spiralicno**

v kateri se razparane in nerazparane moške in ženske obleke lepo očedijo. Preginjala vsprejmo se za pranje in črnu v pobarvanje. V barvarji vsprejma se svilnato, bombažno in mešano blago. Barva se v najnovejših modah. (147)

ADOLF HAUPTMANN

tovarna

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

v lastni hiši

v Ljubljani, na Resljevi cesti št. 41

Filijala:
Slonove ulice št. 10—12.

Evgenij Betetto

tovarna za metlje

v Ljubljani, Florjanske ulice št. 3

priloga čast. občinstvu in gg. trgovcem svojo veliko zalogo vsakovrstnih **metelj**

od najfinerejših do najcenejših po najnižjih cenah. Ceniki so na razpolaganje zastoj in franko. (156)

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice 4.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljate barve, lak in pokost. (146)

Glavni zastop **Bartholjjevega originalnega karbolineja**. Masčoba za konjska kopita in usnje.

SPRAJCAR IVAN

stavbeni in umetni ključar

Kolodvorske ulice št. 22

priloga svoje (155)

valčasta zapirala za okna in vrata (Rollbalken)

lastni izdelek, prava jeklena plehovina, s tihim zapiranjem in trajnostjo. Popravila v tej stroki se vsprejemljejo ter izvršujejo natančno in po nizki ceni.

HENRIK KENDA

v Ljubljani.

Najbogatejša zaloga za šivilje.

(164)

J. MÜLLER (163)

fotografčno - artistični zavod

v Frančiškanskih ulicah št. 8

priloga svoj atelier za vsa v fotografčno stroko spadajoča dela, kakor: portrete, krajepise, interieurs, reprodukcije, vsakovrstne podobe, pisave, načrte itd. Momentne fotografije za otroke, povešanja vsake vrste po najnovejših skušnjah. Vsprejemlja vsa v fotografčno stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

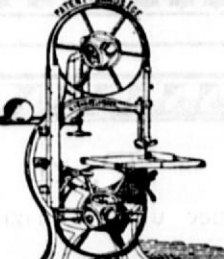

Odkrivan v Gradcu 1890, v Trstu, Gorici, Zagrebu 1891.

Fran Kaiser

puškar v Ljubljani

priloga mnogovrstno zalogo orožja in raznih lovskih potrebščin — kakor tudi pušk lastnega izdelka ter izvršuje vsakojaka popraviljanja točno in po najnižjih cenah. (406)

G. Tönnies

v Ljubljani.

Tovarna za stroje, železo in kovinolitvico.

Izdeluje kot posebnost: vse vrste strojev za lesoreznic in žage. (144)

Prevzame cele naprave in oskrbuje parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Uran & Večaj

Ljubljana, Gradisce št. 8, Igriske ulice št. 3

priloga čast. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih pečij in glinastih snovij kakor tudi štedilnikov

in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (149)

J. Hafner-jeva pivarna

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 47.

Zaloga Vrhniškega piva.

Priznana izvrstna restavracija z veliko dvorano za koncerte itd. in lepim vrtom. (152)

— Kegljisce je na razpolago. —

Uhod je tudi iz Poljskih ulic.

Hôtel „Pri Slonu“

I. vrste

v sredi mesta in v bližini c. kr. poštne in brzojavnega urada.

Sobe od 70 kr. naprej.

Restavracija in kavarna sta v hiši.

Železna in parna kopelj urejena po Francovih kopelih po c. kr. vladnem svetniku g. prof. dr. pl. Valenti.

L. M. Ecker

stavbeni klepar, konc. vodovodni instalatör

Ljubljana (142)

Dunajska cesta št. 7 in 14

priloga svojo bogato zalogo **kleparskega dela**. Izdeluje vsa v njegov obrt spadajoča dela v mestu in na deželi. Izvrševatelj lesenih, cementnih in klejnih streh. Zaloga strešnega laka, lesnega cementa in kleja. Na pravilni strelavočev po novi sistemi.

Čast mi je naznanjati, da sem prevzela po smrti mojega moža Frana Toni

kovaško obrt

katero bodem nadaljevala, ter se prilagam za vsa v to stroko spadajoča dela po nizkih cenah, zlasti za nove podkove. Dobro delo in točna postrežba.

Z veselo poštovanjem (154)

Ivanka Toni

v Kravji dolini št. 2.

Uniforme za c. kr. drž. uradnike, uradnike c. kr. drž. železnice, privat. železnice, kakor tudi za c. in in kr. vojsko izdeluje podpisane po najpovoljnejših cenah; tudi preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor **sublje**, **meče**, **klobuke za parado**, zlate obrobke itd. **Civilne oprave** izdelujejo se po najnovejši faconi. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

F. Casermann (158)

krojač za civilne oprave in uniforme.

Vizitnice

in **kuverfe s firmo**

priloga

„Narodna Tiskarna“.

Pivovarna J. Auer-ja

Gledališke ulice.

Izvrstno pivo lastnega izdelka. Pristna dolenski, hrvaška in črna istrska vina. Priznana dobra jedila. Velik, zračni vrt s steklenim salonom in kegljiščem. Točna in cena postrežba. (404) 1

J. Auer, pivovar.

Ivan Somnitz

(prej Fr. Pettauer)

urar c. kr. priv. južne železnice

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 18

priloga svojo **veliko zalogo ur.**

Poprave se izvršujejo hitro in dobro. (63)

Podobe

umrlih urednikov „Slovenskega Naroda“ (Ant. Tomšič, Jos. Jurčič, Ivan Železnikar)

dobivajo se na karton-papirji tiskane komad po 20 kr.

v „Narodni Tiskarni“, pri gospodu A. Zagorjan-u in pri družih knjigo-tržcih.

Trgovca z bivališčem v Trstu želimladega moža za

kompanjona

v trgovini, ki se bavi z razpošiljanjem raznih pridelkov po pošti, z vlogo v najmanjšem znesku 4000 gld. Dobiček na teden do 200 gld. garantovan. — Le resne ponudbe blagovolijo naj se poslati pod „Postversandgeschäft 500“ upravištvu „Slov. Naroda“. (1270—6)

Zobni zdravnik DR. ROMAN JACOBI

ustavlja po najnovejši in najboljši metodi
umetne zobe in zobovja.

Plombira in izdira zobe v narkozi (umetno
spanje, brez bolečin. (118—24)

Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ljubljana, Stari trg št. 4.

Za želodec.

(332—71)

Trnkoczy-jev Cognac - grenčec

steklenica 50 kr., 12 steklenic 5 gld.

Slasten!

Učinkuje na želodec osvežujoče, krepilno,
vzbuja tek in pospešuje probavo.

Dobiva se pri

Ubaldu pl. Trnkoczy-ju

lekarnarju v Ljubljani.

— Pošilja se z obratno pošto. —

Za želodec.

Večjo množino tirolskega in dolenskega

vina

(874—36)

le pristno blago — ponuja po primerno niski ceni
v posodah od 50 litrov više

Jos. Paulin v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

Proti kašlju in kataru, zla-
sti pri mali deci, proti zasliženju,
boleznim v vratu, želodcu in
mehurju se najbolje priporoča

Koroški rimski vrelec.

Najfinejša namizna voda.

V zalogi pri M. E. Supan-u v Ljubljani in pri
Fr. Dolenc-u v Kranju. (196—44)

DITMAR-SVETILKE

za vsake vrste razsvetljevanja!

Namizne svetilke, viseče svetilke, lestenci, stenske svetilke,
svetilnice in laterne,

svetilke s podstavkom in na stebrih s čipkastim senčilom.

Največja fabrikacija palilnikov. (993—12)

Petrolejski palilnik s svetilno močjo 4 do 130 sveč.

R. DITMAR, c. in kr. priv. tovarna svetilk na Dunaji,

III., Erdbergstrasse 23, 25, 27 in III., Schwalbengasse 2, 3, 4.

Ditmar-svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.

Podpisane priporoča velečastiti duhovščini
in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,
gospodom trgovcem

voščene zvitke in mēd

za prodajo v škaših po 15, 20, 40 kg težkih prav
po ceni. — Za čebelarje

izvrstni garantirani pitanec

v škatljah po 5 kg, a kg 50 in 60 kr., škatlja
30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali
predplačilu. — Dobiva se med v satovji in
pitaneu v škaših po 20, 40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža itd. prodaja

raznovrstno medenino

na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter 1 gld. 20 kr., medeno žganje
liter 1 gld., vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsak čas med v panjih,
sodčkih kakor tudi vosek in suho satovje
po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in za-
gotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Dolenc

svečar in lehtar, trgovina s medom in
voskom (1233—4)

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 10.

Popolna
razprodaja.

Zaradi preselitve popolna

razprodaja

skladišča blaga, v kolikor ga je še v zalogi

v gospodskih, deških in otroških konfekcijah

dalje

plaščih za gospé in dekleta, jopah in capes

kakor tudi

zaloge kožušnega blaga

kakor

mufi, boa, čepice za drsalce in ovratniki

pri

(1285—1)

Gričar-ju & Mejač-u

Ljubljana, Slonove ulice št. 11.

Popolna
razprodaja.

Popolna
razprodaja.

Bensdorp-ov holandski kakao

izboren, zdrav in redilen
se dobiva v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

917-15)

Vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem želi

veselo in zdravo novo leto

rodbina Fr. Ks. Souvan-ova.

Vsem gostom, prijateljem in
znancem želi

veselo in srečno novo leto

rodbina Peršin-ova

na Rožniku.

(1305)

Spoštovanim p. n. gostom,
prijateljem in znancem

želi (1290)

srečno novo leto!

Z veleupoštovanjem

Ivan Eder.

J. Hafnerjeva pivarna.

Jutri v nedeljo dne 31. decembra t. l.

Silvestrov večer

z velikim koncertom

vojaške godbe c. in kr. pešpolka kralja
Belgijcev.

Začetek ob 8. uri.

Vstopnina 30 kr.

Na prav mnogobrojen obisk nujno vabi

(1293)

Iv. Hafner,

posestnik in restavratör.

Restavracija Lloyd.

Vsem častitim

p. n. gostom in prijateljem

želita

**veselo in srečno
novo leto!**

Karol in

(1280)

Josipina Počivalnik.

Vsem
prijateljem in znancem

**veselo
novo leto!**

(1287) Rodbine A. J. S. Noll.

Srečno

in

veselo novo leto

želim

vsem spoštovanim p. n. obiskoval-
cem mojega brivskega salona.

Ob jednom izrekan istim srčno svojo
zahvalo za dosedanje naklonjenost ter
se tudi za naprej priporočam za obilno
obiskovanje, zagotavljač dobro in hitro
postrežbo. (1288)

Z odličnim spoštovanjem

Aleksander Gjud

friseur

na Kongresnem trgu št. 3.

Za novoletna darila

dobé se v trgovini

Antona Zagorjan-a

Naročila z dežele
se točno izvršujejo.

v Ljubljani, v Zvezdi št. 7.

Posebno se priporoča:

Vizitnice

z obratno pošto.

**Krasno vezane
zbrane spise:**

Jurčičeve

11 zvezkov po 1 gld.

Levstikove

nevezane 10 gld. 50 kr.

Stritarjeve

nevez. gld. 15.—, vez. gld. 18.50

ali gld. 20.70.

Vošnjakove

nevez. 70 in 50 kr., vez. gld. 1.20

in gld. 1.—.

Pavline Pajkove

nevez. gld. 1.—, vez. gld. 1.50.

Za otroke!

Novo!

Novo!

Mladini

za kratek čas.

Pesmi ce z lepimi koloriranimi
podobami.

Cena 60 kr.

Živali v podobah

s slovenskimi nadpisi.

Cena 80 in 45 kr.

**Za gospodičine
in gospode!**

**Jako elegantni pisem-
ski papir in zavitke v
kartonih**

od 35 kr. do 6 gld.

**Albums za slike in
poezije.**

Spominske knjige

od 50 kr. do 12 gld.

**Najnovejše zelo krasne
slike na steklu.**

Gospodičine in gospode na deželi naroče naj z
dopisnicami in postreženi bodo točno in solidno.

Krasno vezane

pesmi:

Preširnovs

nevez. 80 kr., vez. gld. 1.30 ali

gld. 1.80.

Aškerčeve

nevez. gld. 1.20, vez. gld. 2.—.

Gestrinove

nevez. 80 kr., vez. gld. 1.30.

Gregorčičeve

I. nevez. gld. 1.20, vez. gld. 2.—,

II. nevez. gld. 1.—, vez. gld. 1.60.

Zlatorog

nevez. gld. 1.—, vez. gld. 2.—.

Funtek: Godec

nevez. gld. 1.20, vez. gld. 2.—.

Stenske, skladne (zelo lepe slovenske, kakeršnih do
sedaj ni bilo), žepne in druge koledarje.

Národní koledar.

Pisne podloge s koledarjem na pivnem papirju.

Iz slik na kartonih sestavljene jaslice.

— Pri manjših naročilih priručna se poštnina. — Vrednosti čez 5 gld. so poštnine proste. —

Elegantne pisalne garniture in stojala,

v katera so urezani národní pozdravi.

Vizitke, voščilne karte.

Vse pisarniške potrebščine.

„Glasbena Matica“ priporoča **Nedvedov Album** — 12 samospevov s spremljevanjem glasovirja — po
1 gld. 50 kr., po pošti 5 kr. več. — Razpošilja poverjenik **Anton Zagorjan.** (1248-3)